johan veenstra

wilde gaanzen

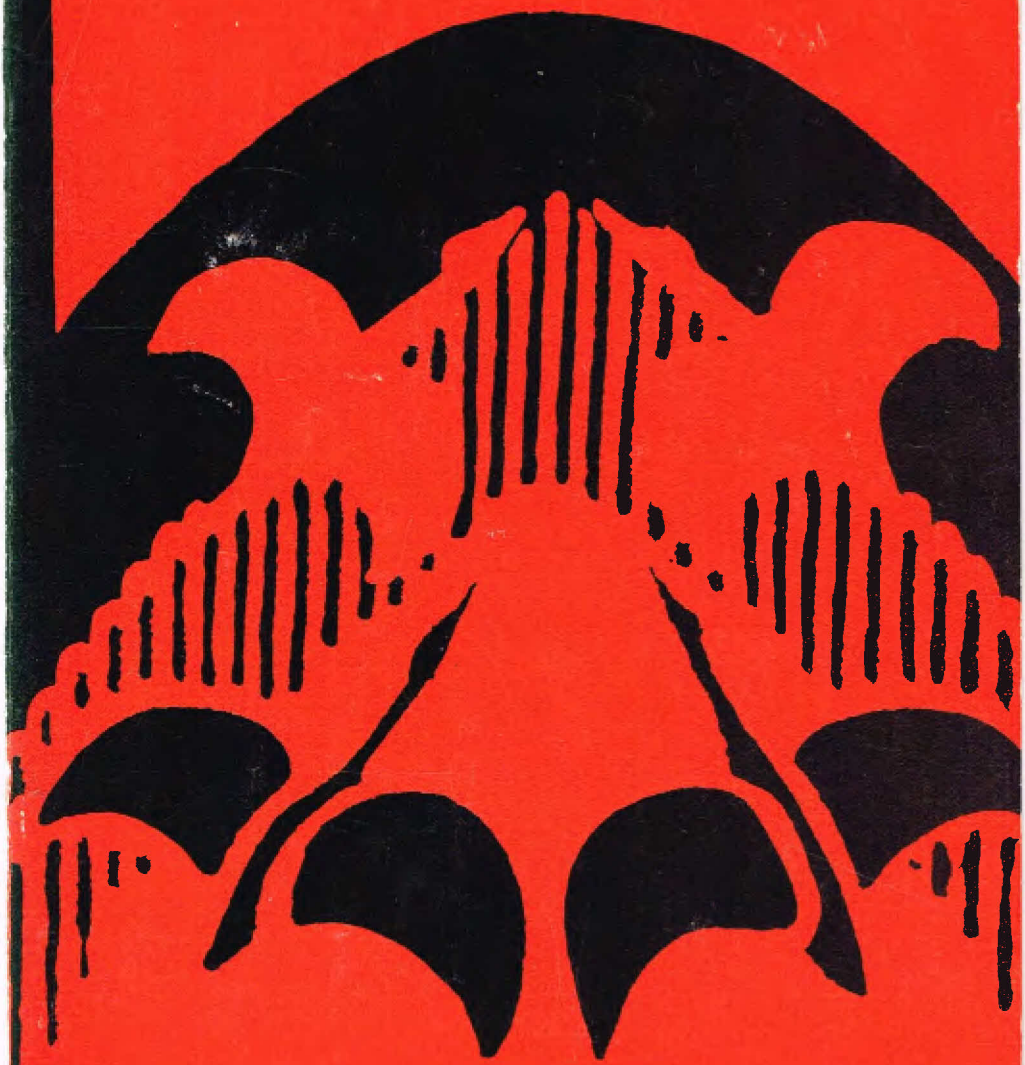

SSR-OI
Niks uut disse uutgifte mag opni'j drokt en/of eupenbaor maekt wodden op wat veur meniere dan ok, zonder dat daor van te veuren schriftelik goedvienen van de schriever veur geven is.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the writer.

© 1974 Johan Veenstra, Ni'jholtpae.

wilde gaanzen

verhaelen en riempies
in de stellingwarver tael
deur

johan veenstra

een uutgifte van de stellingwarver schrieversronte
omslag, prenties, opmaek: sietske a. bloemhoff
drokt deur: taconis drukkerij b.v., wolvege

In 1971 begon Johan Veenstra mit zien schrieveri'je in de Stellingwarver tael. Hi'j kwam doe in de kunde mit et wark van H. J. Bergveld. Sund die tied schrift hi'j verhaelen en riempies in de rubriek "Uut de Pultrum van de Stellingwarven" van de Liwwadder Kraante, en ok in et Stellingwarver blad "De Ovend".

Hi'j schrift over gewone dingen, over gewone meensken. Dat Johan Veenstra daor oge veur het, is et biezundere an him.

Beleef oons eigen wereltien opni'j, mit zien ogen, in disse "Wilde Gaanzen"!

Veurspel

Leven, daenken, aosem haelen,
zo mar lachen om een bak.
Vechten veur je idealen,
je principes, je gerak.

Jaoren gaon en jaoren kommen,
vuus te vlogge gaot de tied.
't Leven is ien grote vraoge,
en we weten 't antwoord niet.

Een illusie die veurbi'j gaot,
liefde, tegenslag en nood.
Vluken, bidden, bliede wezen,
ien groot veurspel op de dood.

Dood, requiem, mooie woorden,
bin ze waorheid of bedrog?
Genesis drie vas negentien:
En wat stof was dat wodt stof.

Zwatte eerde, witte bloemen,
omes, tantes, nichten, neven.
En de koster lödt de klokke,
veurspel op een aander leven?

Matten

Gien iene had aenlik docht dat Matten nog es an de vrouw raeken zol. Och nee, hi'j was al even over de veertig, en dan daenkt een meenske daor drekt niet meer zo an. De meensken wussen niet eers of Matten woonde mit zien oolde heit in ien van de gemientehusies an 't Iekenlaentien. Daor hadden ze al jaoren woond mit heur beidend en aenlik hul gien iene d'r rekenschop mit dat daor veraandering in kommen zol. Ze woonden d'r rustig die beide. Matten was daegs naor zien wark op 'e botterfebriek, en zien heit, oolde Bonne, dee et huusholen en zorgde dat hi'j et eten klaor had as Matten aovens om een uur of half zesse mit de bus thuus kwam. En gien meenske die zeggen zol dat ze de boel versloeren leuten. Oolde Bonne was nog een krasse baos mit zien ienenzeuventig jaor. Hi'j had de boel altied netties an kaant.

Ze hadden nog jaoren stel an mekeer hebben kund, as . . . . Matten zo mar op 'e straote, in Wolvege, Bertha niet tegen kommen was. Hi'j had eerst niet iens zien dat zi'j et was. Et was ok al herwerts jaoren leden dat hi'j heur veur 't laeste zien had. Et was grif wel meer as twintig jaor leden. Bertha had him drekt wéér kend. "As dat Matten Jaeger niet is," had ze zegd.

Ze hadden een praotien maekt op 'e straote. Bertha woonde nog mar kot in Wolvege, vertelde ze. Ze was now zoe'n jaor of viere wedevrouw. Heur man had et mit et hatte te doen had. Hi'j was nooit slimme stark west. Hi'j had him aenlik altied mieden moeten. Een jaor veurdat hi'j wegraekt was, was hi'j veur driekwat ofkeurd. Dat was een hiele slag veur him west, vertelde Bertha, want hi'j was iene, die muuilik stille zitten kon. Ja, en doe vier jaor leden, doe had hi'j et op een morgen in ienend zo benauwd kregen. Hi'j mos drekt naor et ziekenhuus van de dokter. Aovens was hi'j wegraekt. 't Leven was had. Et vul niet altied mit. "Ja," zee Matten, "ie hebben al hiel wat mitmaekt." Matten mos mar es an kommen om een koppien koffie

vun Bertha. Dan konnen ze nog es wat praoten. Ze was bliede dat ze es wat oolde kunde troffen had.

En zo was aenlik van 't ien et aander kommen. Matten gong een keer naor Bertha te koffiedrinken. En doe nog een keer en nog es een keer. Och, et was aenlik ok wel een aorige Bertha. Ze was ommeraek schone, dat was him drekt opvalen. Alles blonk en schitterde bi'j heur in de keuken. Matten vun et wel wat een gefiespel, dat gepoets altied, mar ze mos et zels weten.

Op een aovend weren ze mit heur beidend naor een teniel-stok van 't Nut west. Et was al wat leden dat hi'j naor een teniel-stok west hadde. Now was 't van Bertha uutgaon dat ze d'r henne west hadden.En doe hi'j heur een peer maonden laeter een vuuf-kop eerpels in de kelder brocht had zee Bertha: "Ie bin hier now as 't waore al een vaaste gaast Matten, en de buren bin niet bliend. D'r kommen zo zachiesan praoties op 'e buurt dat Bertha de hieltied een kerel op visite het. Kiek Matten, ik bin een fe-soenlik vrommes. Ik hebbe niet graeg dat wi'j over de tonge gaon. We zullen d'r toch es mit oons beidend over praoten moe-ten wat veur kaant as we uut zullen. Ie kun hier vanzels wat minder vaeke over de heerd kommen mar ie kun ok bi'j mi'j in kommen, dan kun we laeter altied nog veerder zien. Wat donkt jow d'r van?"

Mit die vraoge was Bertha him wel wat over 't mad kommen. Van schrik had hi'j et koffiekoppien haost op et vloerklied valen laoten. "Ja Bertha 'k weet niet," zee hi'j. "Ik heb er aenlik nog niet zo over naodocht. Ik wol d'r eerst wel es mit Heit over prao-ten."

De ere daegs praotte Matten mit zien heit. "Ik kan jow toch zo mar niet alliend laoten Heit," had hi'j zegd. "Wi'j hebben zo lange bi'j mekeer woond. As ie alliend binnen, hoe moet ie er dan mit an?" Mar oolde Bonne had alle bezwaoren van de taofel veegd. "Ie bin oold en wies genoeg mien jonge," zee hi'j. "De netuur moet zien loop hebben. Zit over mi'j mar niet in. Zo is 't leven now ien keer, daor moej' niet al te zwaor an tillen. Ik laote mi'j over een schoffien wel op 'e lieste van 't rusthuus zetten."

Dat was dan bepraot. Matten zol naor Bertha in Wolvege. Eerst een posien as kostganger, dan konnen ze beidend es zien

hoe as et bevul. Oolde Bonne brocht him op een zaoterdagmorgen naor de bus. Matten had een rieten koffertien bi'j him mit een schone kiele en een blauwe broek d'r in, een knappe boezeroen veur de zundag en wat verschonige. 't Dee toch wel zeer om vot te gaon.

Et wodde een hiele veraandering veur Matten. Bertha hul de haand strak, dat had hi'j al gauw in de smiezen. As hi'j aovens uut de botterfebriek thuus kwam, dan ston d'r in 't aachterhuus een schaoltien waeter veur him klaor mit ziepe en een haanddoek. Bertha vun dat hi'j him et beste drekt mar verstrupen en wasken kon in 't aachterhuus. Ze kon es smerigte op et klied en de mooie stoelen kriegen en dat zol toch zunde wezen. Dat daoromme ston Matten him om half zesse al aachter te wasken en hi'j dee zien knappe goed en de pantoffels an veurdat ze eten gongen. Now eten klaor maeken, daor had Bertha slag van, dat mos hi'j heur naogeven.

Aovens zat Bertha rustig een sprei te haoken en stak Matten een segare van dattig centen op. "Aj' 't niet slim vienen Matten," zee Bertha, "dan zo'k toch liever hebben daj' wat minder rookten. Ik kriege zokke zere ogen van de rook. Mien man rookte nooit, dat ik bin d'r hielendal niet an wend, begriep ie. En de gedienen wodden d'r ok zo geel van. 'k Moet ze as 't zo gaot aenlik iedere weke wasken, dus as 't kan dan wo'k wel graeg daj' 't wat kalmer an deden." Dan stapte Matten mar even butendeure omme in 't tunegien en maekte hi'j een praotien mit de buurman die vreug hoe as et him bevul. Op bedde docht hi'j an zien heit en an 't husien an de Iekenlaene, waor as et niks schelen kon, dat de gedienen geel wodden en dat er es een hujgien op 'e matte lag.

Op een zundagmorgen, zoe'n vorrels jaor laeter, pakte Matten zien rieten koffertien weer in. Beneden an de trappe ston Bertha te waachten. Hi'j gaf heur een haand en weenskte heur et beste. " 't Is veur oons beidend beter zo docht ik," zee Matten. Bertha nikte es, ze had et aenlik wel ankommen zien. Ze keek him nao doe hi'j de straote uut leup. Thuus in et husien an de Iekenlaene waarmde oolde Bonne die middag een proesien eerpels op, die hi'j daegs te veuren overhullen had. Hi'j vreug niet al te veul. Die middag zatten ze weer mit heur beidend bi'j de taofel. Mat-

ten stopte een vasse puup tebak en oolde Bonne zette de brille op om de kraante te lezen. De koffie pruttelde op et ienpitsstellegien. Alles was weer bi'j et oolde. Et was krek as d'r niks gebeurd was.

Carnaval

Pieter en Lutien zollen uut van huus. Vier daegen nog wel! En dan te bedaenken dat ze nog nooit uut van huus west weren. Och nee, hoe zollen ze ok. Pieter kreeg nog mar een jaor van Drees. En doe ze de boerkeri'je nog hadden konnen ze vanzels ok niet vot. Wie had et vee dan beredden moeten? Nee, vekaansie en zo wat henne was d'r heur hiele leven nog niet bi'j west. Now had et heur ok niet zo veul schelen kund. De meensken vleugen alles mar of vandaege de dag. Aj' niet naor 't butenlaand gongen koj' niet meer mitdoen. Dan gong ie niet mit de tied mit. Mar al mit al weren de meensken an 't aende van de vekaansie muuier as an 't begin. Van zoks begrepen Pieter en Lutien niks. Ien keer in 't jaor op 'e fiets naor de Kaele Dunen bi'j Appelsche, dat was veur heur genoeg west al die jaoren.

Mar now zollen ze dan toch vot. Naor heur dochter Saakje in Breda. Saakje was mit een bakker trouwd. Mar now mit carnaval weren de winkels dichte en iederiene had een peer vri'je daegen. Dat was een mooie gelegenheid om Pieter en Lutien es een dag of wat te vraogen.

En zo kon et gebeuren dat Pieter en Lutien morgens om een ure of elf op et station in Breda uut de trein stapten. Jan, heur schoonzeune, haelde heur op mit de auto. "Kom mar gauw mit naor huus," zee hi'j. "Saakje zal de koffie wel bruun hebben." Now, Saakje had de koffie bruun en doe ze allemaole de laeste ni'jgies verteld hadden zee ze: "Luuster es Va en Moeke, d'r is hier vanaovend in de buurt een kostumeerd carnavalsfeest. Daor wollen wi'j jim aenlik graeg mit henne hebben." "Gien daenken an," zee Pieter drekt. "Nee Saakje kiend, daor krieg ie mi'j niet mit henne. Zet dat mar uut je heufd. Ie daenken toch niet dat et oons in de plasse sleugen is? Zeg d'r ok es wat van Lutien." "Now Moeke, ie willen toch wel?" vreug Saakje. "Ik wete et niet." zee Lutien, "ik bin nog nooit naor zoks toe west. Et liekt mi'j niet zo veul veur oons slag volk, Saakje." "Och mar

dat zieƒ hielendal verkeerd Moeke. Wi'j gaon d'r toch ok altied henne." "Now ja," zee Lutien, "argens he'k d'r ok wel nocht an. Dan bin wi'j d'r es een keer hielemaole uut. Dat moet ok es op zien tied, dat wee'k wel, mar dan moet ie ok mit Pieter, eers gao'k niet!" En zo wodde Pieter nao een protte vuven en zessen ommepraot. "Mooi zo," zee Saakje, "dan za'k jim drekt jim kleren zien laoten veur vanaovend. Die he'k al klaor liggen. Ik had er wel op rekend dat jim gien nee zeggen zollen." Even laeter kwam ze de kaemer weer in mit een staepel kleren over de aarm. "Kiek es Va, dit is veur jow. Ik docht dat dit jow wel paste." Ze hul Pieter een metrozepak en een mombakkes veur. "En dit is veur jow Moeke." En Lutien kreeg een lange, rooie flodderjurk en een geel masker in de hanen douwd. "Moe'n wi'j dit anhebben?" vreug Pieter verheerd. "Ja netuurlik Va," zee Saakje, "iederiene het vanovend rere kleren an. Ie moe'n drekt niet daenken dat alles nuver is. Ze kun ommes toch niet zien wie aj' binnen en ze kennen jow hier ok niet." Pieter zee niks meer. Hi'j kon toch niet tegen die vrouwluden op mar hi'j had er now al spiet van dat hi'j zo gauw toegeven had.

Even veur achten gongen ze die aovond de deure uut in de carnavalskleren Ze weren nuver optaekeld. Pieter in zien metrozepakkien mit de boksen even over de kni'jen en Lutien leek wel een Sunderklaos zonder baord in heur wiede, lange, rooie jurk. De zael waor as et feest hullen wodde was al haost vol doe ze d'r in kwammen. D'r was een macht volk. Mit muuite konnen ze nog een plakkien vienen. Jan bestelde vier borrels en even laeter zatten ze midden in de feestholende mennigte te pruven van de branewien. Now, die smaekte best en omdat er zat branewien te kriegen was bleef et niet bi'j die iene borrel mar gavven ze mekeer omstebeurten een rontien.

Nao vier borrels kwam Lutien overaende. "Ik gao de vloer op," zee ze. "Wat?" vreug Pieter. "Ik wil mit jow daansen," zee Lutien. "Gao zitten Lutien," zee Pieter, "et is je naor 't heufd scheuten. Doe niet zo halfwies." "Wi'j' niet?" vreug Lutien. "Nee netuurlik niet." "Now, dan gao 'k allienig," zee Lutien en ze stroesde vot in heur rooie jurk. Now kwam Pieter ok overaende. "Ik moet heur aachternao," zee hi'j glad overstuur. "Et maelt heur. Ze kan wel ik weet niet wat uuthaelen." Hi'j keek om him

henne, mar d'r was gien Lutien meer te zien. Of toch? Ja, daor leup ze in heur rooie jurk. Pieter perbeerde bi'j heur te kommen deur et gedrang henne. Op 't laeste lokte dat en hi'j greep et rooie wief veur him beet. Die dri'jde heur omme, sleug de aarms om Pieter henne en begon een woeste uutvoering van de tango mit him. "Hool op Lutien," reup Pieter zo hadde as hi'j kon. "Laot mi'j toch los Lutien. Ie bin dronkend. Kom toch mit naor de kaant, zo kenne ik jow niet. Hoe kuj' toch zo!" Naodat ze zo een posien ommefrosseld hadden keek Pieter raodeloos naor et taofeltien waor as Saakje en Jan zitten mossen. De aosem stoekte him haost in de keel. Daor zat Lutien! Op heur eigen plak en ze keek naor him! Grote god, dat wief dat him hier bi'j de vodden had was Lutien hielendal niet! Zo hadde as hi'j kon kneep hi'j heur in de aarm en maekte dat hi'j vot kwam veurdat ze him opni'j te pakken kreeg. Doe hi'j veur Lutien ston zee hi'j: "Lutien toch, hoe kom ie hier?" Lutien keek him an en zee: "Wat vaal ie mi'j of. Mit mi'j woj' niet mar wel mit ere vrouwluden ommedonderen! Weet ie wat aj' binnen Pieter? Een seksmaniak! Ie geven je stiekem of mit ere vrouwluden!"

Pieter het nog lange wark had om de boel uut te leggen. En doe ze midden in de naacht naor huus bokselden in et metrozepak en de lange rooie jurk wussen ze ien ding zeker: Ien keer carnaval was genoeg.

Jantien

Oolde Jantien van hiernaost
lopt al jaoren aorig briek.
Now is dat beslist gien wonder
want ze het ja rimmetiek!
'n Posien leden, op een middag
was ze es allienig thuus.
Komt een koopman mit negosie:
"Is d'r hier ok volk in huus?"
Jantien heukelt naor de deure,
bakkiesman groet zien klaant,
muumt heur al zien koopweer op:
knopen, gaoren, stokkies baand.
"Nee," zegt Jantien, " 'k hébbe wel
stokkies baand en ielestiek."
Mar dan haelt de man uut 't bakkien
zalfies tegen rimmetiek!
Nów kikt Jantien wel wat aanders!
" 'n Middel tegen rimmetiek?
Hoeveul moet dat kosten, koopman?
Jow begriepen, 'k bin niet riek!"
Jantien zicht heur al weer lopen,
as een kievit deur et veld.
"Drie rieksdaelders," zegt de koopman.
"Wat donkt jow, da's toch gien geld."
Zo komt Jantien an heur zalfien,
en ze bruukt et keer op keer.
Mar et bliekt op 't laest niks eers as:
doodgewone waegensmeer!
. . . Meensken, an de deure kopen,
dat is vaeke hiel verkeerd!
Want in plaets van oolde Jantien
lopt de waegen now gesmeerd!

Meensken

Meensken die bin ov'ral aanders,
nargens vien ie ze geliek.
Hier woont blaank en daore zwat,
ze bin aarm en ze bin riek.
An de Pool daor kuj' ze tellen
mar in China bin ze zat.
In Marokko hebben ze 't dreuge
en bi'j oons seins vuus te nat.
Mennig Fraansman die et kikkers,
aandren liekt dat oe zo vies.
De Japanners bruken stokkies
bi'j et eten van de ries.
'n Arabier die het een harem,
Jan van Jouk is vri'jgezel.
Een torrero vecht mit bollen,
veur et glas zit blonde Nel.
Pattie lu rieden in 'n auto
omdat buurman dat ok doet.
En de sultan dreegt 'n tulbaand,
liever as een hoge hoed.
Och wat is 't een mingelmoesien
en wat doe' we 't vaeke mis.
Mar we moe'n toch nooit vergeten
dat een meens een meenske is.

Ofscheid

Veurzichtig, mit de pakestok in zien rechterhaand lopt Jehannes van der Zee nog es een keer om et oolde boerehuus henne. 't Is meitied. Goolden zunnestraolen valen op de bluuiende kestanjers, die an weerskaanten van de briede reed naor et huus toe staon. De witte bloempies staon as keersies in een kastboom te pronken. Van et laand van de buren aachter de hooltwal komt de reuk van grös, dat nog mar een schoffien leden mi'jd is. De kaampe aachter 't huus staot geel van de peerdebloemen. Een peer laompies maeken wat brieke sprongegies bi'j et oolde schaop omme. Ze speulen mit mekeer. Dan kriegen ze in ienend in 't zin dat ze dust hebben, ze gaon naor heur moeke, de veurpoties gaon deur de kni'jen en ze drinken zo veul as ze willen. Et oolde schaop lat alles stiekem betiemen.

Jehannes kikt er naor. De rimpelties om zien mondhoeken bewegen een betien. 't Vaalt niet mit om ofscheid te nemen. Wat een vremde gedachte, dat hi'j hier morgen niet meer wonen zal. En toch is 't zo. Douk brengen zien zeune en schoondochter him naor 't rusthuus toe. De dokter vun dat et meer as neudig was. In 't rusthuus zol hi'j een goeie verzorging kriegen. Niet dat hi'j et hier thuus niet goed had vanzels. Hi'j had et mit Wietske, zien schoondochter, niet beter treffen kund. Ze had altied alles daon om et him zo makkelik en genoeglik meugelik te maeken op zien oolde dag. Mar tegen gewrichtsrimmetiek kon Wietske ok niks doen. Daoromme had de dokter zegd: "Jow mossen aenlik naor 't rusthuus Van der Zee, hej' daor zels wel es bi'j naodocht? In 't rusthuus komt daegeliks een dokter en d'r bin kundige zusters. D'r is een revalidaosiezaeltien waor aj' oefenings doen kunnen om zo veul meugelik an de rimmetiek te doen. Wat donkt jow d'r van, Van der Zee?" " D'r komt niks van in dokter," had hi'j doe zegd. "Ik gao niet naor een rusthuus toe of ze moe'n me hier niet langer hebben willen. Ik hebbe hier mien hiele leven warkt, hier wi'k ok dood gaon." "Now, Van der Zee," had de dokter

zegd, "dat dood gaon zal wel een betien mitvalen mit jow. Buten die rimmetiek omme bi'j' nog zo stark as een beer." Dokter had er ok over praot mit Jouke, zien zeune, en mit Wietske. Ze mossen d'r mit heur drienend mar es over praoten had hi'j zegd bi'j 't votgaon.

Die zelde aovend hadden ze d'r over praot, laank en bried. En ze weren tot de slotsom kommen, dat et dan misschien toch wel et beste was dat Heit naor 't rusthuus toe gong. Dokter had vanzels geliek. Heit zien rimmetiek wodde de hieltied slimmer en Wietske mocht dan nog zo goed op him passen, een zuster was ze niet. An die rimmetiek kon ze niks doen en wie wet, wat ze d'r in 't rusthuus nog an doen konnen. Ze weren zo veul maans vandaege de dag. Daoromme besleuten ze dat et toch mar wezen mos. Ze zollen et dokter vertellen.

Die naacht hadden ze gien ien van allen best slaopen. Ze hadden haost gien oge dichte daon. Et zol veur heur allemaole een grote veraandering wezen. Dokter was d'r slim mit inneumen west doe him et besluut verteld wodde. Ze hadden groot geliek vun hi'j. Hi'j zol d'r wark van maeken. En dokter had er

wark van maekt. Vandaege was 't zo veer. Vandaege nam hi'j ofscheid van zien huus. Et huus waor as hi'j zestig jaor woond had. Netuurlik kwam hi'j hier nog wel es. Zundags haelde Jouke him vanzels op mit de auto. Dat was al ofpraot. Mar et zol toch nooit weer zo wezen as et west was. Die zundaegen zol hi'j inkeld op visite wezen. Op visite in et huus waor as hi'j zestig jaor lange leefd en warkt had.

Jehannes lopt veerder, zachiesan. Zestig jaor! Wat was 't vlogge gaon. Zestig zoemers en zestig winters en evenveul haasten en veurjaoren. Ze weren omme vleugen. Wat hadden de meensken heur heufd schudded doe hi'j hier zestig jaor leden 't spul henne zetten leut. Ze hadden him uutlacht en heur ofvraogd as Jehannes van der Zee ze wel allegeer goed bi'j mekeer had. Wat mekeerde him toch om zoe'n lappe heideveld te kopen. Onlaand was 't ommes. Now daor had hi'j him lillik an bekocht. Zo zol hi'j nooit wat bedi'jen. Mar Jehannes had ze praoten laoten. De keunstmest was kommen en et onlaand veraanderde in bunders poerbest gröslaand. En staorigan had hi'j de boerkeri'je groter maekt. De plaetse brocht de hieltied meer op. Hi'j zag nog zien eerste kedde veur him. Hi'j had him kocht op Schotermaark. Lopend weren ze mit heur beidend thuus kommen. 't Was een kedde uut Polen west, een best besien. Hi'j had him jaoren had. 't Leven was hier best west veur him en veur Annegien, zien vrouw. Kot nao ze trouwd weren hadden ze de riegel kestanjers plaant bi'j de reed langes. Wat weren 't bomen wodden! En wat weren ze bliede west mit Jouke. Heur gelok was volmaekt west. Laeter doe Annegien wegraekt was, weren Jouke en Wietske bi'j him introkken en Jouke had et bedrief overneumen. Zestig jaor, wat een tied!

Jehannes staot stille en kikt naor et huus. De auto wodt deur de baanderdeure naor buten reden. Een kienderstemmegien ropt: "Koj' pake, we brengen jow naor jow ni'je huus toe." Jehannes stikt de haand op as teken dat hi'j et heurd het. Et is tied. As de auto de hekkedam uutridt en de diek opzwaait kikt hi'j nog ien keer deur et autoraempien naor buten. De dakpannen van 't huus gleensteren in de scharpe zunne. 't Is meitied. De kestanjers bluuien.

Pieke mit een mooie klokkerd

Et was een min veurjaor. 't Was te koold en alles was zo nat as dong. Mit de Paosken was et een peer daegen mooi zunnig weer west. Mar nao die peer mooie daegen was et weer begonnen te regenen. 't Was om beroerd van te wodden. Wat dat veur zoemer wodden mos? Anne had de Enkhuzer almenak al es uut de taofellae haeld. "De twiede helte van meie zal 't opknappen," zee hi'j tegen Roelfien, "en we kriegen een waarme zoemer." "Now ik moet et nog zien," zee Roelfien, "ze maeken mi'j niet wies dat ze dat van te veuren weten kunnen." Roelfien was al een dag of wat een betien uut bestuur. Ze was wat koggelig en poesterig en ze vuulde heur wat rillerig bi'j tieden. Anne vun 't aenlik beter dat ze op bedde gong en dat de dokter es even langes kwam. Mar daor wol Roelfien niks van weten. "Ik wil niks gien drokte," zee ze, "et gaot vanzels wel weer over. Et is mar een smoege je. Ie kun die kerel toch niet om elk wissewassien kommen laoten."

Mar et gong niet vanzels over. Roelfien raekte onder de bienen en Anne belde de dokter op. As die wel even bi'j de vrouw kieken wol want die had et niks te goed veur mekeer. De dokter kwam om een ure of elf nao et spreekure. Roelfien wodde onderzocht en kreeg de thermometer vuuf menuten onder de tonge. "Ja," zee de dokter, "jow bin wat grieperig Vrouw van der Meulen en jow hebben flink verhoging. Achtendattig achte. Blief veurlopig mar op bedde. Ik zal even een recept schrieven, dan kun d'r wat poeiers en een draankien haeld wodden. Geef je mar rustig daele, dan kom ik ankeme vri'jdagmiddag wel even weer."

En de dokter gong vot. D'r weren meer meensken, die op him laggen te waachten. "Hoe moet et now?" vreug Roelfien. "Wie moet er now eten klaor maeken en wie moet et wark doen?" Anne zag et allemaole niet zo zwaor in. "Zit daor toch niet over in meenske," zee hi'j. "Gao mar lekker liggen. Ie bin now een dag of wat hielendal vri'j moej' mar daenken. Ik kan et wark mak-

kelik of. Aj' zo now en dan es zeggen hoe as et ien en aander moet, now dan zal 't wel gaon je. Ik heb et ommes de hiele dag an tied. Et is now wat eers as doe we de boerkeri'je nog hadden. Doe hadden we 't niet an tied om ziek te wezen en op bedde te kroepen." Ja dan was et minder west, dat wus Roelfien ok wel. "Ien ding moej' me nog beloven," zee ze, "daj' goed op 'e kiepen passen zullen."

Roelfien was slimme wies mit heur kiepen. Zwatte leghorns weren et. Mooie grote kiepen mit donkerrooie kaomen. Achte hadden ze d'r. Ze hadden een hokkien aachter in et schuurtien en konnen deur een loekien zo butendeure in de loop kommen. "Daenk er omme dat ze scharp hebben en niet meer mingd voer geven as in de busse kan die in de voerzak ligt. En pas goed op 'e kiepe die zit te bruden," waorschouwde Roelfien. Ien van de kiepen hadden ze doe ie bruts was op een stokmennig eier zet om ze uut te bruden. Dat deden ze d' ere jaoren meerstal ok. Veural omdat Roelfien d'r zoe'n nocht an had. Ze kon tieden bi'j de kleine piekies zitten as die krek uut et ei kommen weren. Anne beloofde dat hi'j overal goed op passen zol. En doe gaf Roelfien heur mar daele. Ze kon d'r veerder ok niks an doen.

Et moet zegd wodden, Roelfien wodde bediend as een keuninginne. Anne dee alles veur heur. Hi'j schelde de eerpels, braodde et vleis, waskte de bodden of en dweilde et gaankien an. En hi'j brocht Roelfien zo now en dan een koemegien maelenbri'j op bedde. Vri'jdagmorgens op 'e tied nao et kiepevoeren en et eier uut haelen kwam Anne glunderend bi'j Roelfien an 't bedde. "Roelfien maegd," zee hi'j, " 't is zo veer, we hebben jonge piekies." Roelfien fleurde d'r zuver van op. "Hoeveul bin d'r je?" vreug ze, nog een betien hies. "Negen," zee Anne, "et bin heldere pieken." "Negen?" vreug Roelfien, "mar d'r weren toch tien eier Anne? Moet er nog iene uutkommen?" "Nee," zee Anne, "ien ei is niet uutkommen. Et is wel een betien anpikt. Ik daenke dat et te veul an de kaant legen het. Et is spietig mar mit dat ei wodt et niks meer want de kiepe zit niet meer op et nust te bruden. Die het heur bekomst vanzels." "Now," vun Roelfien, "da's now toch ieuwig zunde Anne. Wat kun we daor now an doen?" Anne haelde de schoolders op. "Zit now mar niet over dat iene ei in," zee hi'j. "Ik kan d'r muuilik zels op zitten gaon te bruden."

"Nee," reup Roelfien in ienend, "ieje niet mar ikke wel!" Anne keek Roelfien een ogenblik verheerd an. "Vuul ie je wel in odder?" vreug hi'j bezorgd. "De griep is je toch niet in 't heufd sleugen?" "Ae, nee je," zee Roelfien niedig, "luuster now es. Ik ligge hier ommes toch mar op bedde. En bi'j mi'j is 't lekker waarm onder de dekens. Now waarmte, dat is krek wat as dat piekien neudig het om uut et ei te kommen. As die kiepe te lamlendig is om veerder te bruden dan doe'k dat zels wel. Hael me dat ei es even op Anne. En kiek niet zo onwies. Ie kieken al haj' een klap mit de maelpoede had."

Anne zee niks meer. As zi'j die smurrie op bedde hebben wol mos ze et zels ok mar weten. Vrouwluden! En hi'j toffelde naor et schuurtien om et ei op te haelen. Veurzichtig nam Roelfien et ei uut Anne zien hanen en luusterde es. Ja et piekien leefde nog. Ze legde et ei op een haanddoek in een koelegien van de beddepeul. Doe dri'jde ze Anne de rogge toe, gong dichte tegen et ei an liggen en sleug de dekens over heur en et ei henne. Anne gong verbaosd en schuddekoppend de slaopkaemer uut. Et zal tegen ienen west wezen doe Anne opschrok uut zien huushooldwark. Geluud in de slaopkaemer! Roelfien reup zien naeme. Wat zol d'r wezen? Mit de schölk nog veur leup hi'j hadde naor de slaopkaemer toe. Daor zat Roelfien. Rechtop in bedde. En naost heur zat een vies, nat piekien. Roelfien heur hiele gezicht glunderde. "'t Is krek a'k een poppien kregen hebbe Anne," zee ze en tot zien grote verbaozing zag Anne een traone op et witte laeken valen. "Roelfien toch," zee hi'j, "ie moe'n je niet zo gaon laoten. Ie bin vierenzestig. Ie liggen niet in 't kraombedde. Ie hebben allienig mar wat griep."

Anne had krek de eierdoppen opredded doe dokter kwam. "En," vreug Roelfien, "he'k hier gien mooi piekien dokter?" "Ja," zee de dokter, "ik heb krek ok al even bi'j de eren in et schuurtien keken. Et is een beste pieke, Vrouw van der Meulen. Mar hoe zal 't ok eers mit zoe'n mooie klokkerd." "Zo is 't mar krek dokter," nokkerde Anne. "We hebben een beste klokkerd."

Boelgoed

D'r wodden de laeste tied nog al wat boelgoeden hullen. Ie hoeven mar in de kraante te kieken en ie kun te kust en te keur uutzuken. 't Is meerstal slimme gezellig op zoe'n boelgoed. D'r komt vaeke nog al wat volk op of. De meersten vanzels meer uut ni'sgierigheid dan mit et doel om wat te kopen. Mar d'r bin ok goenend echt op uut om van alles en nog wat veur een krats op 'e kop te tikken.

Nee, de tied van 't boelgoed is nog niet veurbi'j. Lessend was er nog iene op 'e streek. Dat kwam zo: Op et stegien naost de karke, een aentien 't laand in, woonde Geert. Geert was altied al een wondere sjolem west mar dat hi'j him nog es van kaant maeken zol, daor had gien iene rekening mit hullen. D'r is wat over ofpraot! Zoks gebeurt vanzels niet iedere dag.

't Winkeltien van Albert Saken was 't middelpunt van de praoties. De vrouwluden die om een pond suker bi'j Albert kwammen kregen 't laeste ni'js over Geert er bi'j. Geert was nooit trouwd west. Hi'j woonde allienig op 't stegien sund zien oolden wegraekt weren. Hi'j had niet veul gedoente mit de meensken. Hi'j had alliend een hontien en dat hontien was een week of wat leden onder een auto raekt. Doe was Geert hielendal allienig west. 't Het him zeker niks meer toe leken, eers had hi'j d'r gien aende an maekt. De naoste femilie, een peer neven uut de stad, kon de stokmennig koenen vanzels niet bruken. En et huusraod wollen ze ok niet hebben. Daoromme kwam d'r boelgoed op 'e streek.

En op een zaoterdagmiddag zette een hiele vlut volk bi'j de karke aachteruut op weg naor Geert zien husien. 't Was begin meert en gloepende koold. Een venienige zuudooster leut de wiendwiezer op et dak knassen en piepen. Morgens was d'r al gelegenheid west om et spul wat middags verkocht wodden zol es te bekieken. D'r was nog knap spul bi'j. D'r weren een peer prachtige oolderwetse stelsens en ok nog al wat sierraoden. Die

weren van Geert zien mem west. Oolde Triene mos vroeger mar aorig iedel west wezen. 't Spul kon nog wel es aorig wat opbrengen. Aj' de goeie liefhebber mar troffen.

Om twie ure begon de verkope. De netaoris en de oproeper gongen aachter een lange taofel zitten. "Wie het belang bi'j disse deuze boeken," raosde de oproeper mit een stemme as een kenon. "Drie kwatties," reup Hillegien van Jan Bakker uut de mennigte volk. Hillegien is gek op lezen en ze zeggen dat Jan meer dan ien keer anbraande eerpels had het omdat Hillegien heur tied weer mit lezen verdaon had. En dat zal nog wel es gebeuren want Hillegien kreeg de deuze vol veur de drie kwatties. En nao de deuze mit boeken kwam d'r van alles en nog wat. Ie kun et zo reer niet bedaenken. Wat het een meenske toch een rommel. En dat er dan ok nog altied weer meensken te vienen binnen die dat allemaole kopen. Want alles gong grif van de haand. Van de fietspompe tot de beddekruke toe. 't Laeste wat onder de haemer kwam was een tandem. Ja wisse, een tandem. Hoe Geert in hemelsnaeme an een tandem kommen was en wat hi'j d'r mit daon had wus gien meenske mar et ding was er en mos verkocht wodden. Iederiene was vanzels slim beni'jd wie as d'r een bod op doen zol. En doe nao de anpriezende woorden van de oproeper, Sjouke Proem tien gulden reup was iederiene stomverbaosd. Wat mos Sjouke in godsnaeme mit een tandem doen?

Sjouke en zien twielingbreur Jouke hebben een aorig boerespullegien op 't oost van 't dörp. 't Bin hadde warkers en ze hebben deur de jaoren henne de bienen aorig onder 't gat kregen. Ze zullen een jaor of zestig wezen. Iederiene nuumt heur altied Sjouke en Jouke Proem omdaj' ze nooit aanders zien as mit een dikke, sappige tebaksproeme aachter de koezen. Op de vraogen van 't volk wat as ze mit de tandem mossen gniesden ze mar wat mar ze zeden niks en nao ofloop van 't boelgoed gongen de breurs mit de tandem an de haand op huus an. Gien iene geleufde vanzels dat de tandem veur heur zels was. Dat zol al te gek wezen. Ze hadden him grif veur iene kocht. Mar veur wie?

Doe Sjouke en Jouke thuus kwammen wodde de tandem goed ofrost mit een oolde vodde. Hi'j wodde flink in de eulie zet en klaor zet bi'j de aachterdeure. De ere daegs was 't zundag en zundagsmorgens is 't stille op 'e streek. Sjouke en Jouke weren

op 'e tied van bedde kommen mar omdat ze nog al wat gedoente mit een koe had hadden was 't nog al wat an de laete kaant wodden veurdat ze 't wark an kaant hadden. Mar om en bi'j de kwat veur elven weren ze klaor. Netties in 't zundagse pak, een schone pette op, gele klompen an en een vasse proeme tebak op et vaaste plakkien. De deure wodde op 'e grundel daon en doe leupen ze mit de tandem naor de weg toe. De tandem zol perbeerd wodden! Sjouke zol veur zitten, dat hadden ze ofpraot. Hi'j telde ok tot drieje en doe "sprongen" Sjouke en Jouke op 't vehikkel en 't gong wonder boven wonder nog goed ok. Ze kwammen op gang en reupen mekeer toe dat et verduveld goed gong.

Mar bi'j de karke is een viersprong en as ze 't now niet goed ofpraot hadden of zo, dat zal altied wel een raodsel blieven, mar Sjouke wol naor rechts en Jouke miende dat ze links of mossen. Ja en hoe et doe allemaole percies in zien wark gong dat is muuilik nao te vertellen mar in een onderdiel van een tel was 't gebeurd.

Half onder de tandem laggen de breurs op 'e straote te vluken en te raozen. Hier en daor lag een klompe en Jouke was 't gebit uut de mond vleugen. En laot now krek op dat moment de karke uutkommen. Nooit eerder bin de meensken plezieriger van de preek thuus kommen as doe.

Leven

Leven, dat is meenske wezen,
gewoon mar meenske en niet meer.
Et is vaeke aorig wezen,
aanders doej' mekere zeer.
Leven is een kiend, dat speult,
argeloos en zonder zorgen.
't Voegelvolkien in een boom
op een vroege veurjaorsmorgen.
Leven, dat bin jonge katties,
mooi scharp tekend, zwat en wit.
Leven, dat is een kedogien,
wees d'r daorom zunig mit.
Leven is an aandren daenken,
geven mit een ri'je haand.
Een peer woorden van begrip
en een hechte, starke baand.
Leven is een bonte vlinder,
zig-zag-floddrend over 't veld.
't Is geleuf en hoop en liefde,
een verhael, dat Mem vertelt.
Leven is een bossien rozen
mit de alderbeste groeten!
Krek! Now, zókke mooie dingen,
Dát zol leven wézen moeten!

Ik bin d'r nog

Wat is et stille om me henne,
waor bin 'k, hoe laete is 't, bin ie 't?
Wat bi'j' veer vot, nee waacht es even,
now wee'k et weer, ik drome niet.

Mien heufd is reer, ik heb zoe'n dust,
wat zee de dokter, was et zwaor?
Ik bin zo bliede da'k weer bi'j bin,
now wor ik ommes wel weer klaor.

't Is goed daj' bi'j me kommen binnen,
wat zegt de zuster, moej' al vot?
Wanneer koj' weer, vanaovend ók now?
Bliej' dan wat langer, niet zo kot?

Och kom, now moej' niet goelen gaon,
't kan best dat God me leven lat.
Toe wees verstaandig, dreug je traonen,
ik bin d'r nóg, mien lieve schat.

De laeste halte

Een zael, vier bedden naost mekeer
volgens de riegels van 't tehuus.
Een zuster in een witte schölk,
een stoel bi'j 't raem, heur ni'je thuus.

Een haand, een tuut, een bossie bloemen,
de vri'jheid aachter de gedienen.
Een koffertien verschonige,
twie flessies halfvol medecienen.

Heur stemme trilt, et is zo vremd,
et moet zo wennen in 't begin.
Ze kriegen zat, mar andacht.. liefde?
och, klaegen het zoe'n betien zin.

Ze bin zo oold, heur haor is gries,
de rimpelige hanen beven.
Een traone komt; dit is et dus,
de laeste halte in heur leven.

Fraans eten

An et zaandpad, een aentien buten et dörp, staot et huus van Dirk en Jantien. 't Is mar een kleine polle. Dirk melkt zoe'n koe of zeuven. Jim kun wel begriepen, 't is daor gien vetpot. Mar et bin tevreden meensken. Ze hebben niet zoveul neudig en ze gaon stillegies heur eigen gang. Votgaon doen ze niet al te vaeke. Daor hebben ze gien nocht an. Ze blieven et liefste gezellig thuus mit heur beidend.

Mar vleden vri'jdag zollen ze d'r toch es een keer tussen uut. En waor kuj' vri'jdags beter henne gaon as naor Liwwadder maark. Daor zollen ze dan ok henne. Om negen ure zollen Annegien en Kobus heur ophaelen. Annegien is een dochter van Dirk en Jantien. Een jaor of zesse leden is ze mit Kobus trouwd. Annegien het et mar best troffen, vienen Dirk en Jantien. Kobus is pelisie, mar veerder is 't een beste vent. Hi'j brengt een knap traktement thuus, et verdient goed. Ze hebben een eigen huus zetten laoten. Wel iene mit een zulveren daoke vanzels, mar wat wi'j' ok. En een auto hebben ze, een volkswaegen.

Om een uur of negen reed et autogien et hiem op. "Daor bin ze al," waorschouwde Jantien. "Schiet now toch wat op Dirk. Ie kun ok zo ofgrieselik ommeklongelen." "Ik kan mien galgens nargens vienen," zee Dirk weeromme. "Och kiek toch es uut je doppen. Ze hangen ommes over de stoel. Manluden!" Eindelik weren ze klaor. De deure wodde op 'e grundel daon en nao wat getuut mit Annegien en Kobus gongen ze d'r vandeur.

Kobus dust wel te rieden, ze steuven langs de diek. "Veurzichtig wezen heur," waorschouwde Jantien, "d'r gebeuren zoveul rere dingen bi'j de weg de laeste tied." Mar Kobus reed veurzichtig en nao zoe'n drie kertier weren ze in de grote stad. "Allemachtig, wat is 't hier toch een drokte," zee Dirk. "Ik zat er niet graeg op 'e fiets midden tussen in." "Et komt ok omdat et vri'jdag is," zee Kobus. "D'r kommen altied weer een hiele protte meensken naor de maark. As jim et goed vienen vrouw-

luden, dan zet ik jim vlak bi'j et station d'r uut. Dan bin jim dichte bi'j de kraompies. Heit en ik rieden deur naor de veemaark. Daor kun wi'j oons beter vernuveren, donkt mi'j!" Zo gebeurde et. Jantien en Annegien roegelden bi'j et station uut de auto. "Lao' we 't zo ofpraoten," zee Kobus, "om twaelf ure treffen we mekeer weer op et zelde plak. En dan zullen Annegien en ik jim es lekker trakteren". Hi'j gnees een betien. "We maeken d'r een gezellig daggien van." "Dat is ofpraot," zee Jantien.

Zo gong de femilie uut mekeer. Dirk en Kobus gongen naor de biesten, en Jantien gong mit heur dochter naor de lappies. De manluden vermaekten heur best. Dirk had een stok in de haand en stapte as een keuterse haene. Doe ze zoe'n uurtien ommedweeld hadden gongen ze een harbarge in. Dirk had al gauw een kejakkien mit suker veur him op 'e taofel staon. Kobus keek d'r wel een betien sneu naor mar hi'j mos rieden en hi'j was pelisie en dan kuj' gien rere dingen uuthaelen. Om kwat veur twaelf gongen ze de vrouwluden opzuken. Now, die hadden heur intied ok niet verveeld. Jim weten wel hoe as dat gaot mit vrouwluden. Ze scheuren in de broeken en de hemden omme en dan kopen ze meerstal ok nog niks. Now had Jantien disse keer wel wat kocht. Bi'j een kraompien had ze meraokels mooie lappies liggen zien en Annegien had zegd: "Koop toch Moeke, 't is ommes veur niks en zo vaeke krieg ie niet wat ni'js." "Now, toe dan mar, dan doe'k et," besleut Jantien, en ze had heur een blauwe lappe veur een rok kocht. D'r zatten een peer weeffouties in, daoromme was hi'j zo goedkoop. Mar as ze de rok in mekeer zet had, dan zag gien meenske d'r ja meer wat van. Zo troffen ze mekeer om twaelf ure, en iederiene was lieke op 't schik. "Now zullen we jim es trakteren," zee Kobus. "We gaon mit mekaander naor dat ni'je Fraanse eethusien hier vot om 'e hoeke. Annegien en ik bin d'r al es eerder west. Ik zal je vertellen dat ze daor eten koken kunnen. Daor kun ie zels nog wat van leren, Moeke." "Ae je," kwam Jantien d'r tussen, "is dat now wel wat veur oons slag volk, Kobus? Ik hole niet zo van die deftige dingen. Kun we niet argens wat petat kopen? Wat donkt jow, Dirk?" "Gien spraoke van, ik traktere," zee Kobus en zo kwammen ze in 't eethusien te lane. In een hoekien was nog een taofeltien vri'j. "Lao' we

hier mar zitten gaon," zee Kobus. "Now, he'k te veul zegd?" "Et vaalt me niet of," vun Jantien. "Et liekt wel aorig, zo op 't eerste gezicht."

't Husien was ok slimme aorig. Rutense gedienegies veur de raemen, donkere hoekies verlocht deur schiemerlaampies, en zaachte meziek op 'e aachtergrond. "Laoten we es kieken, wat as ze veur eten hebben," zee Kobus, en hi'j pakte de menukaorte van de taofel. "Wat zollen jim hier van zeggen volk: cuisse de grenouille." "Wat zeg ie now toch?" vreug Jantien. "Wat is dat veur reers?" "Dat bin kiepepoties op zien Fraans klaor maekt," was Kobus zien bescheid. "Jim zullen et vast lekker vienen. Lao' we d'r dan opbakte eerpelties bi'j nemen, en veur jim drienend een slokkien wien."

Zo gebeurde et, en een schoffien laeter zat de hiele femilie an 't Fraanse eten. " 't Zicht er vremd uut, die kiepepote," zee Jantien. "Mar lekker is hi'j wel. Hoe zollen ze dat toch klaor maeken? Wat vien ie d'r van Dirk?" "Lekker," zee Dirk tussen twie happen deur. "Verduvelde lekker," en hi'j spuulde mit een slok wien et eten vot. Mar an alles komt een aende. Ok an gezellige eteri'je. "Mit jow willen we wel es weer uut eten Kobus," zee Jantien doe ze de jasse antrok. "Meensken, meensken, wat he'k me dikke eten. 'k Hebbe et lief haost op 'e liest."

Doe ze een posien onderweg weren weeromme zee Kobus zo kwaanskwies weg: "Za'k ze 't vertellen Annegien?" "Niet doen je," zee Annegien. "Ie kun ok nooit wat veur je zels holen". "Ae wat hindert et now," vun Kobus. "Ze vunnen et ommes hatstikke lekker." Hi'j dri'jde him half omme naor de aachterbaank. "Wat jim veur kiepepoties hullen hen, dat weren kikkerbillegies. Die eten ze now in Frankriek."

Et was dudelik, dat Kobus te veul zegd had. Op de aachterbaank bleef et stille. Ze zullen bi'j Akkrum west hebben, doe Jantien mit een zaachte stemme vreug: "Wi'j' wel even stoppen Kobus, 'k moet er even uut."

Concureensie

Wube de Roos was altied de ienigste winkelman van 't dörp west. Hi'j en Hiltien, zien vrouw, verdienden een goed stok brood mit et winkeltien. Niet dat ze d'r riek van wodden, dat now ok weer niet. Mar ze hadden toch ok niet te klaegen. 't Hiele dörp kwam bi'j heur de bosschoppen haelen en twie keer in de weke gong Wube zien klaanten bi'j langes. De iene keer om op te vraogen. De ere keer mit de bakfiets om de bosschoppen rond te brengen. As hi'j bi'j de streek was dee Hiltien de winkel. Zo was et altied west en zo zol 't ok wel altied blieven.

Et was een vertrouwd gezicht, Wube op 'e fiets bi'j de diek te zien mit zien mesjesteren, wat sletel jassien an. Iederiene kende iederiene in 't dörp. Wube was dan ok meer as winkelman. Bi'j him konnen de vrouwluden alderhaande ni'jgies geweer wodden. Hoe as et mit et poppien van Klaos en Albertien was, dat Hessel de Boer lessend een koe dood in 't laand liggen had en dat ze veur morgen regen veurspelden. En bi'j een koppien koffie wol Wube al die ni'jgies wel kwiet. Wube vertelde, Wube luusterde en Wube gaf iederiene geliek. As Froukien van Oene vun dat et slim nat was veur de tied van 't jaor dan vun Wube dat ok. En as Froukien heur buurvrouw krek vun dat et te dreuge was dan zee Wube: "Ie hebben geliek, we bin neudig an een flattien waeter toe." Zo bleef hi'j bi'j iederiene in de geunst zonder drekt een ogendiender te wezen. Daor was takt veur neudig en die takt had Wube bliekber.

Toch was er de laeste peer jaor veraandering kommen in 't dörp. Op et zuden weren ni'je straoten anlegd mit ni'je huzen. 't Dörp breidde him uut. Hadder dan de meerste meensken aenlik wel wollen. 't Gong heur een betien te vlogge. Et oolde, vertrouwde bield veraanderde. Een protte meensken wollen bliekber wel in 't rustige dörpien wonen. Meerst vremd volk kwam d'r. Daegs gongen ze naor de febriek of heur kantoor in de grotere plakken in de omgeving. D'r was vleden jaor een

kleuterschoele bi'j kommen en d'r wodde now al tunteld over een Grune Kruusgebouwgien en over een kantine op et sportveld.

De tied veraanderde hadde. De rust gong vot. Hiltien had al es zo zegd: "Zol 't ok verstaandig wezen Wube as we oonze winkel es wat verbouwen gongen? 't Wodt zo staorigan een oolderwetse boel. Hej' dat wel in de gaten?" Mar Wube had niks zien in de plannen van Hiltien. "Lao' we daor mar niet an beginnen," had hi'j zegd. "Et winkeltien brengt oons wel an 't aende. Lao' we d'r mar niet in omme boken. Dat kost hanen vol geld. Aj' d'r een timmerman in zetten moej' es zien wat as je dat kosten gaot. Dat is niet meer te betaelen vandaege de dag. We kun oonze hiele twintigduzend wel van de baank haelen en d'r tegenan smieten mar dan moe'k nog zien as we d'r wel genoeg an hebben. Lao' we oons mar gien botter an 't gat strieken en dreug brood eten, Hiltien. Laot et mar blieven zo as 't is. We hebben ja niks te klaegen."

Nee dat hadden ze niet en d'r wodde veerder ok niet over praot. 't Winkeltien bleef zo as 't was, mit de brune beukeboom d'r veur, die zoemers de zunne vot hul en mit et roestige uuthangbod, dat piepte as de wiend om et huus goesde. Et zag er nog percies zo uut as veur vuuftig jaor doe Wube zien heit winkelman was. Die had et winkeltien destieds zetten laoten. Veur die tied gong hi'j altied mit de honnekarre bi'j de huzen langes.

Doe Wube op een deensdagmiddag thuus kwam mit de bakfiets zat Hiltien al mit ongeduld op him te waachten. "Hej' 't al heurd?" vreug ze. Wube haelde de schoolders op. "Is d'r dan wat bezunders je?" vreug hi'j. "Now," zee Hiltien, "de slaachter vertelde me krek dat er in et uutbreidingsplan een supermaark bouwd wodden zal. Heb ie d'r niks van heurd bi'j de streek?" "Nee," zee Wube, "ik hebbe d'r niks van heurd. Och et wil me aenlik ok niet an, jow wel? Wat moe'n we hier now mit een supermaark doen?" Mar de aandere daegs ston et al in de kraante. Iene uut Drachten wol d'r een supermaark henne zetten laoten. Over een peer maonden mos hi'j d'r al staon. D'r wodde haost mit maekt. "Zollen we d'r slim op aachteruut gaon, wat docht ie Wube?" Hiltien zat er wat over in. "Och," zee Wube, "'k weet niet. Dat ni'je, vremde volk zal wel naor die super-

maark gaon. Daor moej' mar op rekenen. Mar de eren, dat is ja allemaol oolde kunde. Docht ie dat die Wube de Roos van de iene op de ere dag stikken leuten? Daor leuf ik niks van. Zit er mar niet over in Hiltien." "Now ja," zee Hiltien, "mar zoe'n supermaark zal wel veurdieliger priezen hebben as wi'j. Dat hej' zo mit die grote winkels. Docht ie dat de meensken daor niet gevulig veur binnen? En ze hebben ok meer keur!" "Och Hiltien, die goedkope weer, as 't iene goedkoper is, dan is 't ere wel weer duurder. Et moet toch argens weg kommen. Maek je now mar niet te ongerust. 't Zal allemaole wel wat mitvalen." Zo praotte hi'j Hiltien gerust.

In vier maonden ston de supermaark er. Et was een mooie, grote winkel wodden. Allemaole glas an de veurkaant. D'r was een woonhuus boven. Op een zaoterdag wodde hi'j eupend. De daegs te veuren stonnen d'r grote anbiedings in de kraante. De thee was vuuftien centen veurdieliger, de frisdraank een kwattien en bi'j vuuf gulden an bosschoppen haj' een halve kiepe veur niks. D'r ston een lange riegel meensken veur de kassa die zaoterdag. De halve kiepen vleugen de zaeke uut.

De weeks d'r op had Wube minder bestellings as eers. En nao een week of wat zeden de eerste vrouwluden dat ze 't aenlik toch wel lastig vunnen dat er een winkelman an de deure kwam. Ie konnen ok nooit es vot gaon wanneer aj' dat wollen. As 't goed was dat ze in 't vervolg zels de bosschoppen bi'j Wube in de winkel haelen kwammen. Dat was veur iederiene wel zo gerieflik. Mar dat kommen in Wube zien winkeltien wodde ok al gauw minder. Eerst kwammen ze iedere weke nog, dan om de weke en dan bleven ze vot. Zo mar in ienend, soms nao twintig jaor klaant west te wezen. Vanzels bleven d'r wel klaanten. De hiele goeie kunde, oolden van daegen, die 't wel zo makkelik was dat er een winkelman an de deure kwam. En de femilie en de buren, die konnen d'r niet goed veur weg. Mar de verdienst was toch hadde aachteruut gaon. Wube had al es rekend. As et zo bleef dan redden ze et niet, daor was gien spraoke van. D'r mos een oplossing vunnen wodden. Mar wat veur oplossing?

"Ik hebbe heurd," zee Hiltien op een aovend, "dat de karke een aandere koster zuukt. Zol dat niet wat veur jow wezen? Dat kuj' wel naost de winkel doen. A'k jow was zo'k d'r mar es mit iene

van de karkeraod over praoten. Ik docht dat aj' ze vertellen hoe as we d'r veurstaon daj' dan wel kaans hadden. Ie bin ok al jaoren lidmaot en we kommen riegelmaotig in de karke. Ik zol d'r mar es op ofgaon a'k jow was."

Now was koster vanzels niet altied een aorig baentien mar d'r mos toch iene wezen die as et dee. En een hiele dag in de febriek was ok niet alles. Daoromme gong Wube mar es mit de karkeraod praoten. Die wollen d'r wel an. Albert de Boer, die tot an now toe koster west hadde wol d'r wel graeg mit opholen. Et wodde him wat te veul. Dat was dan veur mekeer. Wube kon drekt wel beginnen. Hi'j mos et mar riegelen mit zien wark in de winkel.

De ere zundag fietste Wube om half tiene naor de karke in zien donkere pak. Hi'j zette de kachel an en ludede de klokke veur iederiene. Ok... veur zien oolde klaanten.

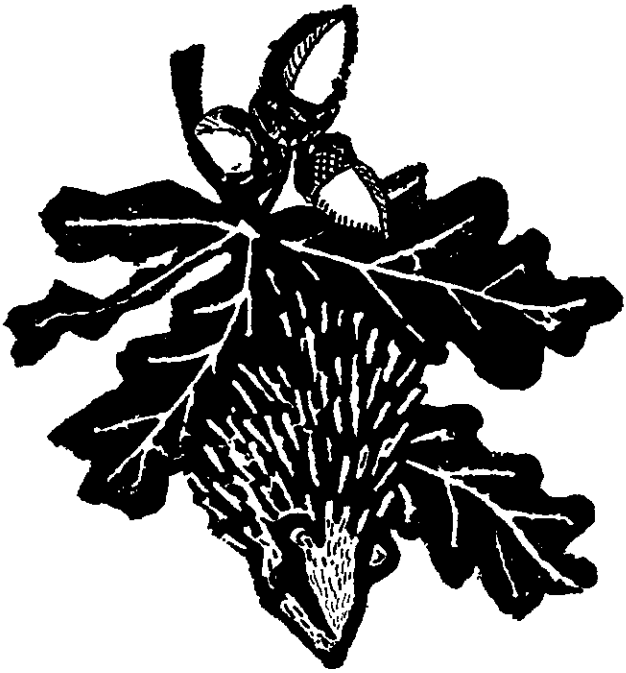

Stiekelvarkentien

'k Bin een stiekelig bruun besien
uut et grote dierebos.
'k Scharrel onder ekkelbomen,
tussen 't blad en op et mos.
En daor snuffel ik naor pieren
of een slange of een moes.
Want die lus ik hiel wat liever
as jim slaod of boeremoes!

'k Bin eers wel een oolde slaopkop,
winters drome ik altied.
Bi'j de meitied wo'k pas wakker,
deur de voegelties heur lied.
'k Kiek wat soez'rig om mi'j henne
en ik rekke mi'j es uut.
En dan sliepe ik de stiekels
puntig scharp op mien huud.

'k Kan et altied hiel goed vienen
mit de biesten in de bos.
Mit de iekhoorns en de knienen
en mien buurman Reint de Vos.
As ze toch gremietig wodden,
rule ik mi'j hadde op.
En dan stikken heur mien stiekels
alderheislikst in de kop!

.... Now wet zeker iederiene
staorig an al wie a'k bin?
Juust, ik bin een stiekelvarken.
'k Heb et hiel best naor mien zin!

Jonge honnen

Doe Klaosien morgens Juno zien voer brocht en de naeme van 't hontien reup, kwam hi'j drekt niet zo as eers. Klaosien reup nog es: "Kom toch Juno. Waor bi'j' dan mien hontien?" Juno blafte weeromme uut zien vaaste plakkien in 't hujvak mar hi'j kwam niet. 't Was krek as ie zeggen wol: "Hoe kuj' me now toch vraogen om bi'j jow te kommen. 'k Hebbe ommes nargens gien tied veur. Moej' es gauw kommen en kieken wat a'k hier bi'j mi'j hebbe."

Klaosien leup naor 't hujvak. Daor lag Juno, drok wiemelstattend en slikkend an twie kleine, brune honties. Klaosien zette et schaoltien mit voer op 'e grond daele en gong d'r op 'e kni'jen bi'j liggen. "Juno toch, Juno toch," zee ze, "wat heb ie oons te fieter mit jow honties. Wi'j wussen niet daj' al zo veer henne weren." 't Weren alderaorigste besies, die jonkies van Juno. 't Weren kleine, bruun getiegerde wonderties mit alles d'r op en d'r an. 't Bin gelokkig mar twieje, docht Klaosien, misschien kun we ze beidend wel holen. Et is ok zok mal wark aj' goenend van kaant maeken moeten. Zi'j mos zokke kerweigies meerstal opknappen. Garriet was daor vuus te wieke veur. Op 'e jacht scheut hi'j wel haezen en knienen dood mar jonge honnen naor de ere wereld helpen, dat kon hi'j niet. Dat begrootte him zo!

Klaosien pakte wat mit de jonge honties omme. De honties jeuzelden wat as of ze zeggen wollen: "Meenske vrot toch niet zo mit oons omme. Leg oons toch bi'j oonze moeke in 't nust." Dat dee Klaosien op 't laeste, mar doe Garriet et melken daon had kwammen ze mit heur beidend weeromme. Juno lag heur glundig an te kieken. Garriet was ok slimme wies mit de jonge honties. "Iene hool ik zels," zee hi'j tegen Klaosien. "Juno wodt al mit al een jaortien oolder. Die het zo zachiesan zien beste jaoren had. En et ere kan mooi naor mien breur in Appelsche, die zit krek verlegen om een goeie jachthond. Ie zullen es zien

hokke goeie jachthonnen as et wodden. Doe daor mar es daenken omme.

Nao negen daegen gongen de ogen van de honties eupen en ze keken verheerd en ni'jsgierig de wereld in. Sjonge wat was d'r een protte te zien! Wat hadden ze een daelders plakkien in 't hujvak en wat had heur moeke lekkere melk! Dikke en rond laggen ze nao 't drinken in 't nust te soezebollen.

Op een middag, doe et lekker zunnig weer was dee Klaosien 't hiele spul in een eerpelscheldersbakkien mit huj en ze zette ze naost et huus in de blieke. Heden, docht Klaosien, doe ze ien van de honties over 't snutien streek, 't is krek as hi'j een dik bekkien het. Ze bekeek et hontien es van alle kaanten mar ze kon d'r aenlik ok niks vremds an zien. Now, dan he'k me zeker verzind, docht ze. Mar Klaosien had heur niet verzind. De ere morgen was 't snutien veul dikker wodden. Garriet kwam d'r bi'j te kieken. "Sja, da's zwölderi'je," zee hi'j. "Mi'j donkt et mos mar es ofredded wodden mit een lappien mit wat boorwaeter. Daor zal 't wel van opknappen." Klaosien haelde een schoon lappien en een flessien boorwaeter uut de keukenkaaste en 't hontien wodde behaandeld. Mar et knapte niks op. Et wodde de hieltied slimmer. Et zag d'r lillik uut. "Ik gao d'r mit naor de veearts," zee Klaosien twie daegen laeter. " 'k Gao d'r drekt henne. Hi'j het vandemorgen spreekure. Zo kan 't ja niet langer. 't Hontien kan d'r wel an dood gaon. De veearts het er grif wel wat veur." "Mar hoe wil ie et hontien holen?" vreug Garriet. "O," zee Klaosien, "ik docht dat hi'j wel in de fietstasse kon. 'k Doe d'r wat huj onderin en dan zal 't wel gaon je."

En doe Klaosien heur verstruupt had wodde 't hontien in de fietstasse daon. Mar oe heden, dat was him min naor 't zin. Hi'j raosde et uut. "Och stille toch hontien, 't is ommes veur je eigen bestwil," zee Klaosien. Et hulp, 't hontien hul him stille. "Ie moe'n onderweg wat mit him praoten," zee Garriet, "dan hoolt hi'j him wel koest." Dat dee Klaosien en 't hontien hul 'm stille. Ze was al haost in Berkoop doe ze in de veerte een kerel an kommen zag op 'e fiets. 't Leek doomnie wel. Wat was die vroeg bi'j de weg. Hi'j kon wel es naor oolde Trien west wezen, die sokkelde al zowat een vorrels jaor mit een kepotte heupe. Doomnie kwam dichterbi'j en ze weren vlak bi'j mekeer of daor begon

et hontien toch te goelen! Biesterbaorlik! Here mien tied, docht Klaosien, wat lopt dit now toch weer briek. Ze zag dat doomnie him haost een aep schrok. Now ja, ze kon d'r ok niks an doen. Ze kon et beste mar stiekem deur fietsen, eers kwam ze te laete op 't spreekure. Heur "goeie" gong verleuren in 't honnegegoel. Doomnie stapte zo wit as een dooie van de fiets en ston Klaosien verheerd nao te kieken. Heden, heden, wat was 't ok wat. Wat zol d'r toch west wezen bi'j Klaosien thuus? D'r was zeker wat slims gebeurd, eers gong een meenske toch niet zo goelende de weg langes. Hi'j mos vandemiddag mar es even naor Klaosien toe. Misschien kon hi'j heur argens mit helpen. Doomnie stapte schuddekoppend weer op 'e fiets. Wat was 't ok wat in de wereld. De veearts gaf et hontien een spuitien en hi'j gaf Klaosien een deusien mit zalve mit. Daor zol 't wel van opknappen, docht him.

Middags was Klaosien drok in huus doende. Ze zol krek wat goed in de wasaeker doen doe ze iene in 't aachterhuus heurde. Doomnie kwam de keuken in. "Middag Vrouw de Vries," zee doomnie. "Dag doomnie," zee Klaosien weeromme. Even was 't stille, doe gong doomnie wieder. " 't Leven is zwaor bi'j tieden Vrouw de Vries. 't Is soms geven en nemen en d'r valen wel es klappen." "Ja, grif zo is 't mar krek," zee Klaosien. Wat wol doomnie toch? Wat praotte hi'j d'r reer in omme vandemiddag! Wat was hi'j toch zwaor op 'e haand! "Woj' mi'j ok vertellen waoromme as jow vandemorgen zo goelden Vrouw de Vries," fluusterde doomnie. Verheerd keek Klaosien doomnie an. "Ikke goelen doomnie?" Mar doe in ienend gong heur een lochien op. "Oe mar doomnie toch, ik goelde niet! Hi'j goelde!" Ze wees naor de kertonnen deuze bi'j de kachel waor as 't hontien in lag. 't Hontien keek doomnie ondeugend an as wol hi'j zeggen: doomnie, doomnie, wat hej' daor een rere bok scheuten!

Et ofspraokien

Ruurd was nooit an de vrouw raekt. Daor hadden de meensken heur meer dan ien keer over verwonderd. 't Was toch een aorige kerel! Nooit vervelend of gremietig mar altied lieke vrundelik en op 't schik. D'r kon altied een praotien bi'j him of. Hi'j woonde in ien van de husies an de Karkelaene. Tegere mit Bi'jke, zien hontien. Die twieje weren gek mit mekeer. Ze konnen tieden mit heur beidend over de lanen en deur de bossen dwelen. Gek was Ruurd ok op zien brommer, een splinterni'jen iene. Daor gong hi'j op naor zien wark. Ruurd warkte bi'j et waeterschop. Sloden opmaeken en uutdiepen was zien wark. Lekker butendeure in de frisse locht, want in huus zitten dat was him et minste wat as d'r was. Daoromme had hi'j die brommer ok kocht. Et mocht him wel beuren ok. Hi'j was mar allienig. En zo koj' nog es een aende vot kommen. Naor Lies, zien zuster, bi'j veurbield. Lies woonde in Stienwiek. Ien keer in de twie weken brocht hi'j daor de smerige waskeri'je henne. Lies dee al jaoren de was veur him. 't Was heur mar een tik an 't oor.

Veur de rest dee Ruurd zien huusholen zels. En et moet zegd wodden: hi'j hul de boel beheurlik schone. Niet daj' now van de vloer eten konnen, mar wie dot dat now ok, is 't niet zo! Allienig Bi'jke mar en die kon 't niks schelen as et wark es wat mit de Fraanse slag daon wodde. Raemewasken dee hi'j ien keer in de twie maonden. Zo lange aj' d'r nog deur kieken konnen weren ze him schone genoeg. Eten klaor maeken, daor besteedde hi'j nog al wat tied an. Hi'j hul ommeraek van lekker eten. Dat koj' wel an him zien ok. Hi'j zag d'r gezond uut. Ja, en aovens, dan zat hi'j alliend in zien husien de kraante te lezen of naor de tillevisie te kieken. Hi'j had him aenlik nog nooit allienig vuuld. Tot an die bewuste aovend dan.

Een regenachtige aovend. Et was de hiele dag al wat motterig butendeure west. D'r was niks an de tillevisie. Hi'j had ok al es wat mit Bi'jke ommepraot, mar die zee as gewoonlik niks

weeromme. En doe, ja hi'j keek d'r eers nooit naor mar doe vul zien oge op de rubriek "kennismaking" in de zaoterdagskraante. Dat zette Ruurd an et daenken. Waoromme zol hi'j niet es zoe'n stokkien in de kraante zetten laoten? Een hiele protte volk dee et ok, zoj' zo zeggen. Van alle leeftieden, manluden en vrouwluden. As 't lokte, as et wat wodde dan had hi'j aovens wat anspraoke. En dan hoefde zien zuster de waskeri'je ok niet meer te doen. Daoromme hoefde hi'j drekt nog niet te trouwen. Zoe'n vrouw kon eerst wel huushoolster bi'j him wodden. Laeter koj' dan wel veerder zien. Of ze bleven gewoon tegere wonen. Et maekte vandaege de dag niet zoveul meer uut. Et was veul vri'jer wodden as dat et vroeger was.

Nao al die prakkezaosies kwam Ruurd in ienend kot beraoden uut zien stoel overaende. Hi'j pakte penne en pepier uut de kaaste en zee: "Now zuwwe 't beleven Bi'jke, now zuwwe 't beleven." De ere weke zaoterdag ston d'r een flink stok in de rubriek "kennismaking". "Zich nog jong voelende man, 48 jaar, goed gezond, in bezit van brommer, z.k.m. vrouw van 40-50 jaar. Hoeft niet sterk te zijn. Ruurd Koopmans." En dan kwam Ruurd zien adres vanzels nog. Hi'j had et wel onder nommer doen kund mar hi'j vun dat hi'j veur gien iene wat te verbargen had. De adverteensie sleug in as een bom in 't dörp. D'r wodde wat over ofpraot! Ruurd markte daor niks van. Die was doodzenuwachtig as d'r ok brieven kommen zollen. Et eerste wat as hi'j dee as hi'j aovens thuus kwam was op de matte veur de deure kieken as de post ok wat brocht had. En woensdagsaovens was 't zo veer. D'r lag een brief op 'e matte. Mit trillende vingers scheurde Ruurd et kevort eupen en keek wat as d'r in de brief ston. Doe hi'j et lezen had zee hi'j manmoedig tegen Bi'jke: "We hebben biet mien jonge, we hebben biet." Zundags d'r op mos Ruurd er op uut. In een eupenbaore gelegenheid zol hi'j de schriefster van de brief treffen, om twie ure. Ze zollen beidend een margriet in 't knoopsgat dregen.

Ruurd had de beste kleren antrokken die hi'j had en hi'j had zo lange op zien schoenen ommerost dat hi'j him d'r zels haost in zien kon. Hi'j haelde een mooie, grote margriet uut de tuun, veur in 't knoopsgat, en dee 't goolden gelozien op 't vikkien. Doe hi'j in de spiegel keek wus hi'j niet wat as hi'j zag. Was hi'j

dat, Ruurd Koopmans? Dikke tevreden mit him zels stapte hi'j om half twieje op 'e brommer en reesde vot, verbaosd naokeken deur zien buurvrouw, die Ruurd nog nooit mit een bloeme in 't knoopsgat zien had.

Om kwat veur twieje stapte Ruurd et kefé in. Zo hi'j was te plak en knap op 'e tied. Hi'j gong in een hoekien zitten, zó, dat hi'j de deure goed in de gaten holen kon. "Wat zal 't wezen Ruurd," vreug Battus de kastelein. "Nog even waachten Battus," zee Ruurd, "kiek ik eh... ik hebbe een ofspraokien mit een vrommes. Wi'j bestellen dommiet wel et ien en aander." "Zoaj' willen," zee Battus. Sjonge, jonge Ruurd een ofspraokien mit een vrommes. Now, dat zol me een klap geven! Zenuwachtig zat Ruurd in zien hoekien. Tien veur twieje... vuuf veur twieje ... en percies om twie ure, op 'e seconde percies kwam een vrouw mit een margriet op 'e maantel de deure in. Ruurd verscheut van kleur. Een groot, grauw vrommes ston in de deureupening. Grote God, gong et deur Ruurd henne. Die weegt minstens twiehonderd pond. Wat een meulepeerd. Wat was hi'j begonnen! Dit was vuus te gek! Hi'j mos er niet an daenken om mit dat wief veerder deur 't leven te moeten. As hi'j daor mit onder de dekens mos...! Ze had et hiele bedde allienig neudig! Et zwiet ston him op et veurheufd.

Et wief kwam, doe ze de margriet zag, op Ruurd of. "Koopmans...?" zee ze. Ze had een hadde, rauwe stemme. "Ja," staemerde Ruurd, "ja da's te zeggen, ik bin hier veur mien breur begriepen jow. Mien breur kon niet kommen, die het een ongelok had. Hi'j is deur de koehilde mieterd. Hi'j zicht trouwens van alle kontakten of. Et spiet mi'j veur jow." En vot was Ruurd. Et vrommes had gien gelegenheid had wat weeromme te zeggen. Buten op 'e straote haelde hi'j een peer keer diepe aosem. Doe stapte hi'j op zien brommer en tufte naor zien husien en naor Bi'jke.

Dag kraanteman

Veur de laeste keer pakt Reense Bos de staepel kraanten in zien fietstasse. Veur de laeste keer gaot hi'j de huzen bi'j langes. Krap an tien jaor het hi'j kraanten rond brocht. Zes daegen in de weke, jaor in jaor uut. Mit mooi en mit min weer. De hieltied op de zelde streek. Altied percies op de zelde tied. Op Reense Bos konnen de meensken de klokke liek zetten.

En now hul hi'j d'r mit op. Now brocht hi'j zien laeste kraanten vot. Zels had hi'j nog wel wat deur doen wild mar Eltien, zien vrouw, was d'r op tegen west. "Aj' verstaandig binnen dan hool ie d'r mit op," had ze zegd. "Vleden winter deej' ommes niks as krimmeneren. Et is niks gedaon veur meensken op oonze leeftied om nog zokke tochten te maeken as 't zo gloepende koold is."

Eerst had hi'j niks van Eltien heur bezorgdheid weten wild. "Veurig jaor was 't ja ok een biezunder strenge winter," had hi'j zegd. "Et kan van 't jaor wel zo zaachte as wat blieven. Daor hej' soms gien zeggen van. En as et al best begint te vriezen, dan kan 'k d'r ommes altied nog mit opholen. Zuwwe 't eerst nog mar niet een schoffien anzien?"

Mar Eltien had et bien stief hullen. "Ie moe'n niet zo stiems wezen, van uutstel komt ofstel," vun ze. "Ie schrieven mar een briefien naor de kraante daj' d'r mit opholen willen. Dan kun die meensken ok bi'jtieds een eren iene zuken. Zoks moej' op 'e tied doen eers breng ie die meensken ok mar in muuilikheden. En zo was d'r een briefien naor de kraante gaon. Eltien had vanzels geliek, dat wus hi'j bliksems goed. En de dokter had de laeste keer ok zegd dat as hi'j gien chronische bronchritus oplopen wol, hi'j d'r et beste mar mit stoppen kon. Et lag an him zels. Zo stonnen de zaeken. Op 't laeste was hi'j deur de kni'jen gaon en een week of wat leden had er een adverteensie in de kraante staon. D'r wodde een ni'je bezorger vraogd. De huurt had er van opkeken. "Hej' 'm et al heurd? Reense Bos hoolt er

ok mit op. Och je, is 't waor? Is hi'j aenlik al vuvenzestig? Zesenzestig is hi'j al jonk, wus ie dat niet? Ja, hi'j moet er mit opholen van de dokter. Now da's ok wat!" D'r wodde wat ofpraot. Reense was deur de jaoren henne een vertrouwde figuur wodden in 't dörp.

"Now dan gao'k mar es." Reense Bos trekt zien jasse an en maekt risselvaosies om vot te gaon. "Veurzichtig wezen onderwegens heur," waorschouwt Eltien. "Goed uutkieken op de grote weg. Doe mar kalm an. Aj' weer thuuskommen he'k de thee klaor." Reense stikt de haand op as teken dat hi'j de raodgevings van Eltien heurd het. En veurzichtig fietst hi'j et tegelpattien of naor de klinkerdiek toe. Morgen zal een ere de kraanten rond brengen. Ien van de jongen van de bakker is zien opvolger. Die kan et er mooi bi'j doen nao schoeletied. Bi'j de bakker en die hebben ze een hiele koppel jongen, dat een betien extra stri'jige kun ze daor wel bruken.

Wat een vremd gevuul is et aenlik dat hi'j hier veur de laeste keer mit de volle fietstassen langes ridt. Hi'j wet nog percies de dag dat hi'j veur de eerste keer mit de kraanten op 'e sjouw gong. Wat kan 't vremd lopen in et leven van een meenske. Hi'j had vroeger ok niet daenken kund, dat hi'j nog es kraanteman wodden zol. Hi'j Reense Bos, ien van de beste timmerluden uut de buurt. Hiel wat huzen waor as hi'j daegs langes fietst het hi'j mit hulpen zetten. Tot dat hi'j op die septemberdag now elf jaor leden zien linkerhaand in de mesiene kregen had. Twie vingers was hi'j kwiet raekt. Zo mar van et iene op et ere ogenblik. Et kon vremd gaon. Krap an een jaor had hi'j in de ziektewet lopen. Doe was hi'j deur de dokters veur driekwat ofkeurd. Hi'j mos mar es om him henne kieken naor een licht baentien. Dan had hi'j toch nog wat om hanen en hoefde hi'j him niet te vervelen. Altied thuus ommehangen was ok niks. Timmeren wodde nooit weer wat. En zo was hi'j kraanteman wodden. Die mossen d'r per slot van rekening ok wezen. Et was mar goed daj' van te veuren niet wussen wat as je in 't leven overkwam.

Een posien naodat de streek heurd had, dat hi'j d'r mit ophul de kraanten rond te brengen was de veurzitter van et plaetselik belang bi'j him an de deure kommen. Hi'j had de buurt zo lange en riegelmaotig van ni'js veurzien, dat de meensken wollen aen-

lik wel wat weeromme doen. Wat as hi'j d'r van docht, dat ze him een receptie anbeuden in de harbarge van 't dörp. Niet al te deftig vanzels. Bescheiden zoas et bi'j de meensken van de streek paste. Wat zol Reense d'r van vienen? Reense had aenlik niet goed weg weten mit et anbod. Eltien had et wel wat toeleken. "Aj' d'r an willen moe'k wel een ni'je jurk hebben," had ze zegd. "En ieje een ni'j pak. Dat waj' now hebben is al een jaor of wat oold. Et begint zo zachiesan wat voege te wodden. Daor kuj' niet meer mit naor een receptie toe en temeensen niet naor je eigen receptie."

Mar Reense had d'r niet an wild. "Och," zee hi'j, "zoe'n receptie da's toch niks veur oons soort volk. Et is goed bedoeld heur, daor niet van, mar ik leuve niet dat zoks wezen moet." "Now ie moe'n et zels weten," had de veurzitter zegd. "Et is je aanders van hatte gund." Reense had him bedaankt veur et anbod. Hi'j vun et slim aorig dat de meensken an him docht hadden mar een receptie nee ... Aachterof bekeken was hi'j bliede west dat hi'j nee zegd had. Et was niks veur him west om daor zo deftig mit de witte bore omme te zitten. En dan te heuren dat hi'j altied zoe'n besten iene west hadde. Hi'j hul niet van die sjerpslikkeri'je. As eren dat mooi vunnen mossen zi'j dat weten. Hi'j vun et mar een aepespul. De meensken, die je dan zo mooi toespreuken beteutten je misschien wel zo gauw aj' ze de rogge zien leuten. En dan had hi'j zels netuurlik ok wat zeggen moeten. Nee niks veur Reense Bos zoe'n receptie.

Alderhaande gedaachten gaon er deur him henne op die laeste reize. Hi'j is al haost bi'j et laeste huus anbelaand. De fietstasse is haost leeg. Bi'j et huus van Wube Bakker komt een pieterig maegien van een jaor of zeuven bi'j de deure. Ze het een bossien bloemen in de haand. "Kiek," zegt ze mit een helder stemmegien, "die bin veur jow." En ze douwt Reense de bloemen in de hanen. Die kikt verheerd. "Veur mi'j," vragt hi'j, "is dit veur mi'j?" "Ja," zegt et maegien beslist, "omdaj' veur de laeste keer langes kommen mit de kraante." "Now dat is aorig, wat bin dat mooie bloemen," zegt Reense. "Kiek es mien maegd, dan krieg ie de kraante. Dan ruilen we, ikke de bloemen en ieje de kraante. Breng him mar gauw naor je moeke. En nog welbedaankt veur die mooie bloemen. Hi'j strikt heur even deur et

haor. "Dag mien maegd!"

Zo nog ien huus en dan is hi'j klaor. Op de weg kikt hi'j nog es aachteromme. Et kleine maeglen staot nog op de straote veur de deure. Ze ropt him nao: "Dààg kraantemanl" En ze zwaait mit de kraante boven heur heufd. "Dààg kraantemanl"

Is zoe'n ofscheid aenlik niet veul mooier as een receptie in de harbarge.

Lieve Heer

Lieve Heer ik wol Jow vraogen:
Het et allemaol' nog zin?
Het et leven nog wel weerde?
Hier beneden is 't zo min.
Meensken vechten tegen meensken,
in Jow naeme veur heur laand.
En ze maeken zonder zorgen
honderdduzenden van kaant.
En dan al die kleine kiender,
eten heur haost nooit goed zat.
En ze bin et toch zo neudig,
gister hebben z' ok niks had.
En . . . d'r bin zo veule ienzem,
veur wie niks meer weerde het.
Ze ontvlochten 't daeg'liks leven
mit wat hasj, een slaopteblet.
Waor moe'n meensken toch terechte
mit heur daegelikse nood.
Goenend bin d'r, die al zeggen:
"God, die is al lange dood!"
Daorom' wol ik Jow now vraogen:
Kan de deure op een kier?
Dat de meensken zeggen zullen:
"Kiek Hi'j lééft nog, Hi'j is hier!"
Mar now a'k daor zo bi'j naodaenk',
vraog 'k mi'j of as dat wel gaot.
Moe'n wi'j niet dat douwgien geven
tot die deure eupen staot?

Veur iene God

Katheliek of evangelisch,
apostolisch, protestaant.
Elke zundag naor de preek,
deupsgezind en remonstraant.

Luthers en geriffemeerd,
slimme orthodox en joods.
Biebels haost in alle taelen,
oolderwets en ni'jemoods.

Rabbi's, priesters en prelaten,
goolden kruzen, fresco's, karken.
Doomnies en camelitessen,
mediteren, bidden, warken.

Ieder op zien eigen wieze,
iederiene het geliek.
Allemaol' veur iene God
en zien langverwaachte Riek.

Gimmestiek

Klaosien had op 't laeste toch heur zin kregen. Lamert zol de kommende zaoterdagmiddag mit naor de bejaordegimmestiek op et voetbalveld. Et had hiel wat haelen om 'e klinke had om Lamert zo veer te kriegen. Wat had ze d'r tegen praoten moeten. Hi'j wol d'r eerst mar niks van weten. Wat mos hi'j op 'e bejaordegimmestiek doen? Et was toch te mal om an te daenken. Dat daor zaoterdagsmiddags een stokmennig wieven en kerels wat op et voetbalveld henne en weer sprongen, dat mossen ze zels weten, mar hi'j dee an die gekheid niet mit! Hi'j zag him daor al staon mit de hanen deur de locht te zwaaien of mekeer ballen toe te gooien. Hi'j mocht wel gek wezen! As Klaosien d'r henne wol dan gong ze heur gang mar, hi'j had wel wat aanders te doen. De gruuntetuun mos ommes neudig schoffeld wodden. Moj' toch es kieken hoe hadde as et ontuug gruuide. Hi'j kon et slaod en de andievie toch niet omme kommen laoten en gao wat op et voetbalveld omme springen.

Mar Klaosien had 'm de zaeke doe eers uut de doeken daon. Gimmestiek was goed veur de meensken en in et biezunder veur wat ooldere meensken. Lamert had now wel zoe'n praoties over et wark in de tuun mar wat leup hi'j winters deur 't huus te janken as hi'j weer verkluumd was. Hi'j had now al twie jaor aachter mekeer ischias had. Dan kon hi'j ommes niks meer. Dan was hi'j ja zo krebentig as wat. En aj' an gimmestiek deden dan kreej' van zok soort dingen lange niet zo gauw last, zee Klaosien. Hi'j mos in et eerste plak an him zels daenken. An zien eigen gezondheid en dan pas an et tunegien mit et slaod en de andievie. En hi'j mocht ok wel es an heur daenken! Wat had ze winters as hi'j zo stief as een plaanke op bedde lag wat mit him te stellen. Ze kon de godgaanselike dag henne en weer lopen. Ze mos him et eten voeren as een kiend. En kerels weren toch al zo lastig as heur wat mekeerde. De hiele dag ommeklaegen en jeuzelen dat ze et zo slim hadden. En zi'j had de drokte d'r mit. Daor mos Lamert mar es goed over naodaenken!

Lamert docht er goed over nao. Hi'j kon min zeggen dat Klaosien ongeliek had. Et was waor, hi'j was winters vaeke verlegen van de piene. Zol hi'j dat dan niet kriegen as hi'j naor de

gimmestiek gong? Et was vanzels te perberen. Goed dan, kommende zaoterdag zol hi'j mit Klaosien mitgaon. Mar d'r kwammen toch zeker ok wel ere kerels? "Ja heur," zee Klaosien, "Battus en Tinus bin d'r meerstal ok. Daor hej' mooi stel an."

Zaoterdagsmiddags maekten Klaosien en Lamert heur klaor veur de gimmestiek. "Doe je verstruperspakkien mar an Lamert," zee Klaosien, "et is zunde om je beste kleren an te trekken veur de gimmestiek. We moe'n wel es op 'e rogge in 't grös liggen en zo wat henne. En et zol toch ieuwig zunde wezen aj' plakken in je goeie goed kregen." Daor had Klaosien geliek an en een schoffien laeter stapten ze naost mekeer de straote langes onderweg naor de bejaordegimmestiek. D'r stonnen al een stokmennig vrouwluden klaor. Battus en Tinus konnen niet kommen vandemiddag, wussen ze te vertellen. Die hulpen mit koenen verweiden. Jammer veur Lamert dat hi'j zien stel kwiet was. "Zo'k dan mar niet naor huus toe gaon," stelde Lamert veur. "Et liekt mi'j et beste toe da'k de ere weke mit de gimmestiek beginne as zi'j d'r ok binnen." "Gien spraoke van. Ie blieven hier heur. We vienen et vuus te gezellig mit wat manvolk d'r bi'j."

De koppel vrouwluden leut Lamert niet gaon. D'r was niks meer an te doen. Lamert zat in de boot. Hi'j mos an de bejaordegimmestiek mitdoen as ienigste kerel tussen een stok of tien vrouwluden. Waoromme had hi'j him ok zo bepraoten laoten! Now mos hi'j vanzels wel deurzetten en zien laoten dat hi'j zien mannegien ston. Hi'j mos et as kerel toch allemaole beter kunnen as die vrouwluden. Hi'j zol ze es wat zien laoten! Daor konnen ze van op an! De leidster van de gimmestiek kwam op een brommer et veld op rieden. Ze gaf Lamert een haand en zee him dat ze hoopte dat hi'j nog vaeke van de perti'j wezen mocht.

Doe begonnen ze mit de gimmestiek. Eerst mossen ze allemaole in de ronte staon gaon en mekeer ballen toegooien. Sjonge, jonge, wat mos hi'j broek zetten. Et was wel hiel wat aanders as ontuug wieden in et gruuntetunegien. Nao et gooien mit de ballen mossen ze op stoelen zitten en alderhaande oefenings mit de aarms doen. Fuj, fuj, et zwiet leup Lamert bi'j 't heufd daele. De leidster vreug as et him ok te hadde gong. "Zit over mi'j mar niet in heur," zee Lamert, "et gaot best." "Mooi zo," zee de leidster, "dan gaon we now een posien rusten meensken."

Nao de rust kwam de muuilikste oefening. Ze mossen omstebeurten een sprong maeken. Wie et hoogste kon! Now of nooit, docht Lamert doe hi'j an 'e beurt was. Now zol hi'j ze es zien laoten wat as hi'j kon. Hi'j zette him schrap, nam een anloop, sprong... en even laeter lag hi'j in et grös te kreunen. Et was him alderheiselikst in de rogge scheuten! Zes vrouwluden hebben Lamert op een ledder naor huus toe dreugen. Et was een vremde optocht. En een bekieks as ze hadden! Een goeie weke mos Lamert op bedde blieven van de dokter. Op 'e bejaordegimmestiek hebben ze him nooit weer zien .

Hujbruui

Bloedrood is de zunne in et westen onder gaon. Et wodt staorigan schiemerig. Bladstille is 't. De blaeden van de lange riegel klaeterjaegers, die bi'j de weg langes staon, hangen stille naor beneden. Uut de sloden tussen de hujlanen komt een diezige damp opzetten. Et zal morgen wel weer een mooie dag wodden. In ienend lat een kikker zien gekwaek heuren. Et verscheurt de stilte, die nog mar een peer tellen leden over et laand hong. Een aende wieder kwaekt een ere kikker een antwoord weeromme. Aj' d'r een schoffien naor luustren klinkt et zwaore kikkergeluud zels melodieus.

Mit zien heufd naor beneden staot een peerd him an een hekkepaol te schuken. Een vleermoes scheert wat spoekachtig in een cirkelvlocht om de grote boereplaetse henne. Daegs hangt hi'j slaopende an de haenebalken van de grote dele. Mar in twie lochten gaot hi'j butendeure en perbeert hi'j zien kossien bi'j mekeer te scharrelen. Et huj in et hujvak op 'e dele rokt slim bruuierig. Dat is gien wonder. Et het in gien tien jaor zoe'n minne zoemer west as van 't jaor. Regen, regen en nog es regen! 't Is bar! Om neer van te wodden. D'r is gien boer in de buurt, die et huj een betten fesoenlik in de schure kregen het. Allienig de laeste peer daegen is 't knap weer west. Now de zoemer haost oflopen is en de hujjige an kaant.

In de keuken van et grote boerehuus wodt et locht an daon. Ontelbere moggies daansen henne en weer in de briede lochtstreep, die deur et raem naor buten vaalt. Jochem en Tinie Koopman zitten in de grote, oolderwetse keuken bi'j de taofel. Veur Jochem is et wark an kaant. Brieduut zit hi'j de kraante te lezen mit de bienen op een ere stoel. Tinie zit mit et ni'jmaantien op 'e schoot. D'r moeten neudig een peer sokken stopt wodden. Op 'e taofel pruttelt de koffiekanne op et lochien. Een dikke zwatte katte zit op een stoelkussen te spinnen. Zo now en dan knippert hi'j soezerig mit zien ogen. D'r staot een proesien

eten veur him op 'e grond mar hi'j het bliekber gien zin. D'r wodt welverdiend bekommen nao een zwaore warkdag. Want zwaor is et wark op de boereplaetse. Twintig bunder laand heuren d'r bi'j en hulpe hebben ze niet. Now ja, in de hujjige helpen de buren mit. Dat is de gewoonte. Mar een knecht is er niet. Dat kan er ok niet of. Trouwens waor kriej' vandaege de dag nog een knecht weg? Wie wodt er nog boereknecht? Gien meenske ommes. Boereknecht is een uutstarvend beroep. Mar ze bin nog jong. Ze kun et mit heur beidend wel an. En hadde warken is veur gien iene verkeerd.

Jochem gaept. Hi'j kikt op 'e klokke boven de schostien. "Tien ure west," zegt hi'j. "Schink nog een keer koffie in, dan gaon we op bedde. 't Is morgen weer vroeg dag. We moe'n morgenvroeg Henderk-Jan zien koenen verweiden naor et laand bi'j de sluus. Ik heb beloofd da'k even helpen zol." Tinie schinkt nog een bakkien koffie in en blaost et stellegien uut. Dan ropt ze de katte en lat him aachteruut. Een betien traoge lopt hi'j heur nao. Hi'j lag krek zo lekker, hi'j was liever in huus bleven.

Een kertier laeter gaot et locht van de slaopkaemer beneden uut. As een donkere huder ligt de plaetse in de naacht. Et huj rokt kruderig en zwaor. Tinie Koopman droomt. Ze het een joongien bi'j de haand. Ze daansen om een grote paosbulte henne. Ze zicht heur heit, die wat pietereulie op 'e takken gooit en de paosbulte anstikt. Et is aachter heur huus op de hoge kaampe. Wie is dat joongien toch dat heur daor bi'j de haand het? Is et Jochem? Nee kiek, hi'j het een haezelippe. Et is Hannes, heur buurjoongien. Moej' him es glunderen zien. Hi'j wiest naor de branende paosbulte. Moej' es heuren hoe as et knettert. Now kommen d'r ok ere kiender uut de buurt bi'j. Ze geven mekeer allemaole een haand en daansen om et paosvuur henne. Heur ze es zingen!

Ze knippert mit de ogen. Ze kon wel droomd hebben. Ja ze het droomd. Ze heurt Jochem zien aosemhaeling naost heur op et kussen. Ze het droomd over et paosvuur thuus. Wat een vremde droom! Ze gaot een betien verliggen. Et paosvuur. Wat is dat al weer een poze leden. Ze heurde de vlammen knetteren. Vremd wat nuver, 't is krek as ze et nog heurt! Wat hangt er toch een zwaore locht in de slaopkaemer. Oe God toch! Ze staot naost et

bedde en kikt deur et raem. Een seconde lange is et as ze gien woord over de lippen kriegen kan. Braand!!! Oe God et huus staot in de braand. Heur huus! Et huj! Jochem staot naost heur. Et raem moet los! Ze moe'n deur èt raem butendeure zien te kommen. Ze gript wat kleren, die over een stoel hangen. In de haost schaeft et kezien bi'j heur blote bien langes. Ze markt et niet. Ze bin buten. D'r slaon vlammen uut et dak. D'r kommen meensken et hiem op. Buren. Hoe weten die et zo gauw? Ze heurt Jochem mit de meensken praoten. Vlogge en gejaegd. Ien van de buurvrouwen slat een aarm om heur henne. Ze moet mit heur mit gaon heurt ze Jochem zeggen. Nee, nee nog niet. Even waachten. In de veerte klinken sirene's van braandweerauto's. Spoekachtig klinkt et deur de naacht. Ze rieden et hiem op. Et is krek een film. Et is krek as ze naor een stomme film kikt. Een stomme film, waor as iederiene altied zo haostig in is. De braandweermannen lopen henn' en weer. Ze rollen slangen uut. D'r komt waeter uut. Ze spuiten in et vuur. Belachelik! Zokke straolties waeter tegen dat machtige vuur. Moej' es kieken. Et slat uut et dak. De vonken bin krek glundige steerns. Wat willen ze daor toch tegen doen mit die peer straolties waeter. Ze huvert. D'r kommen meer meensken et hiem op. Vremden. Wat moe'n die hier toch bi'j heur op et hiem? Grif kieken naor de braand. Waoromme blieven ze niet thuus? Kiek ze kieken ok naor heur. Mit medelieden. Even mar, dan is heur andacht weer bi'j de vlammen. Ze wiezen d'r naor. D'r lacht iene. As een stok van et dak naor beneden komt juichen d'r een stokmennig. Ze lieken wel niet goed wies. De meensken vienen et mooi dat heur huus opbraant, dat alles wat as ze hebben, opbraant. Die lieders! Ze mossen een pak op heur valie hebben.

Wat is et koold. Ze verzet heur niet langer. Ze lopt mit goenend mit. Ze lopt tussen twieje in. Hoe veerder as ze lopen hoe zaachter et gepraot aachter heur wodt. Of zol ze nog dromen? Ze knipt heur in de aarm. Ze vuult et. Et dot zeer. Ze droomt niet. Alles is waor wat as ze zien het. En et is ok gien stomme film west. Alles is waor. Oe God toch, alles is waor!

De ere morgen lopen ze tegere naor et plak van de braand. Et smeult en rookt overal nog. Grote poelen waeter staon d'r. De katte zicht heur en komt hadde op heur an lopen. Miauw,

klaegt hi'j en hi'j strikt heur bi'j de bienen langes. Gelokkig een peer bekenden. Wat er toch an de haand is? Ze zien de katte niet. Ze staon haand in haand bi'j et rokende puun. Dan kommen de traonen. Onheurber goelt ze. "Now bin we alles kwiet, we hebben niks meer," zegt ze.

Ze stopt heur gezicht in zien jasse. Hi'j slat een aarm om heur henne. Zien stemme klinkt muuilik. "We hebben mekeer nog," zegt hi'j. "We hebben mekeer nog."

Schepping

Et was eerst duuster hier beneden,
mar doe in ienend, onverwaacht,
kwam daor et locht op d' eerste dag,
en kiek et wodde dag en naacht.
En nao die eerste dag gong 't veerder,
de hemel kwam, de zee, et laand.
Mooie, bonte bluuiende bloemen
kwammen omhogens uut et zaand.
De steerns kwammen en ze leken krek
een liende laampies an de locht,
die naachs as 't duuster was beneden
een betien helderheid nog brocht.
De vissen zwommen in de zeeën,
de voegels vleugen in et blauw.
De moes leut zien gepiep al heuren
en de katte zien miauw.
En doe as krone op et warken:
Et meenske mit verstaand en macht.
Hi'j was Gods evenbield op eerde,
hi'j kreeg de hiele boel in pacht.
De zeuvende dag, Hi'j rustte uut,
et zat er op, et was volbrocht.
De eerde lag nog te bekommen
in 't goolden, purpren zunnelocht.

En as ie now Zien Riek bekieken,
Zien Keuninkriek, Zien mooie laand,
dan kuj' ja inkeld nog mar daenken:
Et leup oons aorig uut de haand.

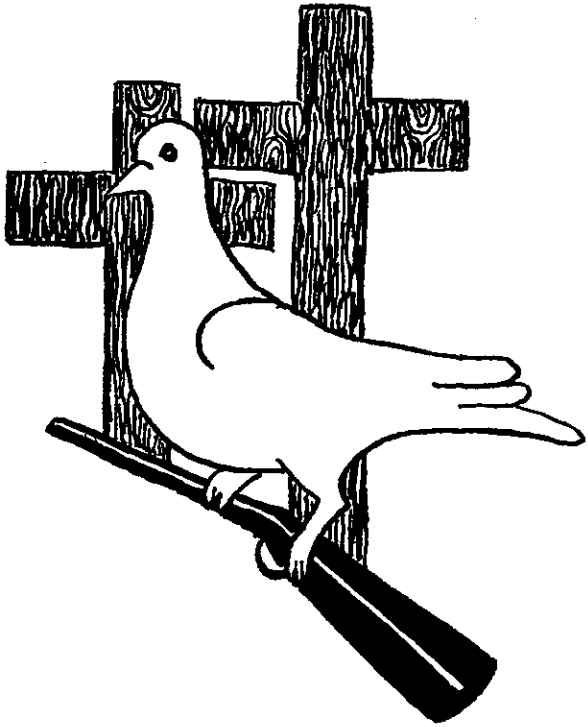

Aarme doeve

Tieden leden aarme doeve,
nao de zundvloed op de ark,
mossen jow bi'j Noach kommen
en die zette jow an 't wark.
En nao veertig daegen regen,
vleugen jow de wereld in.
En jow zochten een dreug plakkien,
en jow zochten ni'j begin.
't Aovend laete kwaj' weeromme,
een oli'jfblad in de bek.
En de meensken weren bliede,
daankten God in een gebed.
Alles zol doe aanders wodden,
d' hiele boel begon opni'j.
Vrede zol et altied wezen,
ieder was van schulden vri'j.
Veur de vrede het men doe
jow as zinnebield bedocht.
Alhoewel men d' hieltied weer
mit de ien of d' ere vocht.
Och de meensken, aarme doeve,
hebben mar zo weinig leerd.
En jow symbool, hoe jammer ok,
is mar zoe'n bliksems betien weerd.

Gethsémané

d' Aovend vaalt en et wodt duuster,
dattien mannen waeken, waachten.
Bomen roezen, een voegel ropt,
ieder het zo zien gedaachten.

d' Iene biddet, een ere slapt,
de uren glieden staorig vot.
Een haandvol zulver veur 't verraod,
't is zo zo wied, de naacht duurt kot.

Die stille stee, een oolde tuun,
Gethsémané, een laeste naacht.
Nog even.... en een haene kri'jt,
een ni'je dag, Golgotha waacht...

Autorieden

Margien zol autorieden leren. Et had maonden van stried kost veurdat ze dat er deur kregen had. Garriet had er eerst niks van heuren wild. "Ie lieken wel niet goed snik," had hi'j zegd. "Wat mekeert jow toch op jow leeftied. Aj' argens henne willen dan brenge ik jow d'r toch henne. Waoromme zol ie et autorieden leren? Ie bin krap an zestig Margien. Ie bin gien jongemeid meer! Daor komt nog bi'j dat et ok niet ommenocht is. En maegien wat zo'k me ongerust maeken as ie allienig in zoe'n blikken deuze langs de diek stoeven zollen. Ie bin ommes zo roeg Margien! Wat zuuk ie toch op 'e weg? Bruuk je verstaand toch meenske!"

Garriet had wel een betien geliek. Margien was slimme roeg. Koppies, paanties, bodden, an de lopende baand lag de boel in diggels op 'e vloer. Mar dat had niks mit autorieden te maeken vun Margien en dat had ze Garriet dan ok wel an 't verstaand brocht. Ze kon wel een hiele veurzichtige autoriedster wezen, daor wus Garriet niks van. Dat mos allemaole nog blieken doen. Et was vanzels wel waor dat as ze argens henne wol Garriet heur wel brengen kon in heur auto. Mar et zol toch slim gerieflik wezen as ze zels ok autorieden kon. Dan hoefde ze de hieltied niet te vraogen. Et kwam Garriet ommes ok wel es van onpasse. Hi'j kon d'r altied niet zo mar even tussen uut kniepen. D'r kon es een koe op kalven staon om mar niet te praoten over de hujjige. Dan hadden de manluden et bastende drok. Dan kon zi'j him niet om 'e kop zeuren. Daoromme was 't veul beter dat zi'j et zels leerde. En de leeftied zee niks! Wat was zestig jaor vandaege de dag. Jeltien van Henderk dan? Die was vuvenzestig west doe ze et autorieden leerd had en ie zaggen heur wát vaeke bi'j de weg. Leut die Jeltien mar rieden! D'r kwam nog bi'j dat aj' gien autorieden leerden ie niet meer mitdoen konnen. Hoe vaeke wodde je niet vraogd: "Ie hebben et autorieden zeker ok al leerd?" En om dan altied nee te zeggen. Nee,

Garriet kon hiepen of piepen mar ze gong et leren, daor kon hi'j mar staot op maeken.

Garriet had op 't laeste mar toegeven. Hi'j was 't geaemel ok dikke zat west. Margien begon d'r aovens op bedde vaeke over krek as hi'j slaopen wol. "Goed," had hi'j zegd, "ie meugen autorieden leren Margien. Mar we praoten ien ding of, aj' drie keer zakt binnen dan hool ie d'r mit op". Daor was Margien et wel mit iens west. Et mos ok al reer wezen as ze drie keer zakken zol. Dat zodoende belde Margien Douwe van der Veen op. Douwe gaf les in autorieden. D'r wodde ofpraot dat Margien deensdagsmiddags les hebben zol. Aanderhalf ure aachter mekeer. Douwe zol heur wel van huus of haelen. Mooi zo, dat was dan veur mekaander.

De eerste deensdagmiddag dat Margien les hebben zol, kreeg Garriet de eerpels mit muuite deur 't keelgat. Hi'j was d'r zuver overstuur van. "Zuj' now goed oppassen Margien? Veural doen wat as Douwe van der Veen zegt heur," waorschouwde hi'j. "Zit er toch niet zo over in," zee Margien. "Ik riede ommes niet in zeuven sloden toegelieke." "Nee," zee Garriet, "mar iene is me ok meer as genoeg." "Maek je mar niet zo drok Garriet," zee Margien, "ik bin echt wel veurzichtig. Ik hebbe van de weke ommes ok nog gien bod breuken." Garriet was niet slimme overtuugd. "Vandaege moej' nog ofwasken," zee hi'j, "d'r kan nog van alles gebeuren."

Mar d'r gebeurde niks. Nao et eten kreeg Margien et diggelgoed schone en hiel in de kaaste en ze gong heur in de slaopkaemer verstrupen. Douwe zol om twie ure veur rieden mit de auto. Now wodde 't even laeter. Om kwat over twieje kwam Douwe d'r an. Hi'j had wat verlet had onderweg. Garriet brocht Margien naor de auto. Et zwiet ston him in de hanen. Hi'j leek aenlik ok wel niet wies. Hoeveul meensken leerden et autorieden niet vandaege de dag. Margien stapte in de auto mit een hoolding al was et daegeliks wark. Douwe legde heur et ien en aander uut en doe gongen ze d'r vandeur. Op 'e diek toette Margien nog een keer en ze stak de haand op. Garriet zwaaide weeromme. Doe gong hi'j et huus in en waachtte tot dat Margien weeromme kwam. Wat gong de tied langzem. As et allemaole mar goed ofleup. Hi'j zol bliede wezen as ze d'r weer was.

Mar alles gong goed. Aanderhalf ure laeter kwammen Margien en Douwe et hiem weer oprieden. "Alles goed Margien?" vreug Garriet. "Best," zee Margien, "ik hebbe et gevuulte da'k al jaoren riede." "Ja," zee Douwe, "'t is biesterbaorlik mar Margien het er slag van dat za'k je vertellen. Ze het nog gien vuuftien lessen neudig wat ik je zegge!"

Zo gong et een peer maonden. Ien keer in de weke kreeg Margien les en et gong allegeer best. Op een woensdagmorgen zol Garriet naor de maark. Hi'j was wat an de laete kaant en daoromme zee Margien: "Maek ie je onder de bedrieven mar klaor Garriet, dan riede ik de auto wel even van de dele." Eerst wol Garriet er niks van weten. Mar Margien hul et bien stief. Douwe van der Veen zee ommes zels dat ze 't ommeraek in de vingers had. "Now toe dan mar," zee Garriet, en Margien gong aachteruut. Even laeter heurde Garriet hoe as ze de auto ansleug. En krek zol hi'j een schone boezeroen antrekken of d'r was me toch een kebaol butendeure! Garriet et huus uut, in 't hemd!

Aachter 't huus ston de kop van de auto in de dongbult. Margien zat aachter et stuur te goelen. Een koppeltien kiepen vleug kaekelende alle kaanten op. Aachter de auto laggen een kiepe en de haene. Hatstikke dood! In plaets van op 'e rem te trappen had Margien et gas opfieterd, dat ze was dwas deur de koppel kiepen henne jacht.

Tot et examen het Margien de auto niet meer anraeken mocht. Mar ze is slaegd! Drekt de eerste keer kwam ze d'r deur. En now ridt ze al weer jaoren. Ze het nog nooit weer een kiepe veur de wielen had.

Klaos zien verjaorskedogien

Over een dag of wat zol Klaos vuvenzestig jaor wodden. Dat is veur iederiene een belangrieke verjaordag. Dan meuj' de penne of de schoppe henne leggen en ie meugen et veerder zels uutzuken. Ze hebben jow niet meer neudig. Ze kun et ok wel zonder jow. En aj' dan mar zo gelokkig binnen daj' wat veur tiedverdrief hebben, dan hool ie temeensen wat om hanen.

Now was Klaos niet iene die lange stille zitten kon. Hi'j was trouwens et rentenieren al een betien wend. Een jaor of viere leden was hi'j in de senering gaon en weren Trien en hi'j verhuusd. Ze woonden now in een burgerhusien midden in 't dörp. Et oolde stegien in 't laand was kocht deur een dokter uut Amsterdam, die d'r now in de weekaenden wat ommescharrelde. D'r kwammen de hieltied meer "twiede huzen" in 't dörp. Alderhaande vremd volk kwam d'r. Daor was niet zo veule an. Et oolde gong d'r mit vot. Mar ja, et was de ienigste kaans om zoe'n spullegien een betien knap te verkopen. En daor moej' netuurlik in de eerste plak an daenken. Klaos had et dan ok beheurlik goed verkocht. Ze konnen best rondkommen van de seneringsuutkering en de rente van et geld wat op de baank ston.

Klaos was gien mannegien om in huus te zitten. Zo gauw as et weer wat knap was gong hi'j butendeure. Ze weren zo gelokkig dat er een mooie hoeke grond bi'j 't husien heurde. Daor kon hi'j him hielendal uutleven tussen et slaod en de eerpels. Klaos zien specialiteit weren knollegies. Hi'j had de beste knollegies van de hiele buurt. Now was dat ok weer niet zoe'n groot wonder want wie verbouwt er vandaege de dag nog knollegies? Daor haelen de meensken al rap de neuze veur op. Mar dat deden Klaos en Trien niet. Trien maekte nog altied een oolderwetse pot klaor. Et slaod kregen ze niet zo mar rauw op et bod. Da's knienevoer, vun Trien. Zi'j maekte et altied klaor mit spekvet en dobbelstienties spek.

Behalve de tuun had Klaos nog een liefhebberi'je en daor

was Trien niet slimme gelokkig mit. Klaos mocht ommeraek graeg henne te visken gaon. Hi'j kon uren an de kaant van et waeter zitten naor de dobber te kieken. En al vong hi'j niks, hi'j vun et er toch lieke mooi omme want hi'j hul van de netuur. En daor maekte Trien heur nog al es lelk omme. Trien was van et gevulige slag volk. Zi'j vun daj' as netuurliefhebber niet visken mochten. Dat vun ze gemien. In een echtelike ruzie over disse zaeke had ze Klaos al es toeraosd hoe as hi'j et vienen zol as ze him es een haoke in de mond slaon zol. Hi'j hoefde et ok niet in zien heufd te haelen om de vis, die hi'j vongen had mit naor huus te nemen. Zi'j wol ze niet toemaeken. Die aarme biesten! Die ruzie was vanzels wel weer over gaon en Klaos had et visken d'r echt niet omme laoten. Now was Trien ok wel weer zo dat ze wel begreep hoe'n aorigheid Klaos d'r an had. Mar et goed vienen, nee, dat dee ze nooit!

Now had Trien de laeste peer daegen wel wat eers an 't heufd as visken. Ze mos wat veur Klaos zien verjaordag kopen. Dat was niet zo ienvooldig. Wat mos ze een kerel as Klaos geven? Ze kon op zoe'n biezundere verjaordag niet anzetten kommen mit een peer sokken, een boezeroen of een strik. Zok spul had hi'j ok al zo vaeke had. Nee et mos wat eers as eers wezen. Nao hiel wat prakkezaosies had ze wat in 't zin kregen. Ze mos mar es naor de boekewinkel. Winters as d'r butendeure niks te beginnen was mocht Klaos nog wel es bi'j de heerd zitten een boek te lezen. Daoromme wol ze mar es zien as d'r wat geschikts veur him te koop was.

Op 'e middag veur Klaos zien verjaordag gong Trien naor de winkel. Een vaast plan wat veur soort boek et wodden mos had ze nog niet. "Ik wil graeg even om me henne kieken," zee ze tegen et winkelmaegien, dat drekt op heur of kwam. Now ze kon uutzuken! Grote goedheid, wat een boeken weren d'r. Ze blaederde in verschillende boeken omme tot heur oge op een staepel netuurboeken vul. Dat was misschien wel wat. Dat zol Klaos grif aorig vienen. Et boek dat bovenan lag was een prachtig wark over visken. Hoe wol 't zo nuver. Dat koop ik vanzels niet, was heur eerste gedaachte. Mar doe kwam et goeie in Trien boven. Klaos wodde mar ien keer vuvenzestig en 't was toch altied wel een goeie kerel west aachterof bekeken. Now toe dan

mar, dan dee ze 't. Ze gong mit et boek naor de kassa. Daor was 't meraokelse drok. Ze legde 't boek op 'e teunbaanke waor nog veul meer boeken laggen. Eindelik kreeg ze heur pakkien van 't maegien en ze betaelde. Zo dat was veur mekeer.

De ere morgen wodde Klaos op bedde fielseteerd en hi'j kreeg een tuut. Dat overkwam him elke dag niet! Doe haelde Trien et pakkien uut de lae van et naachtkassien. "Dat is veur jow Klaos," zee Trien. "Ik hope daj' d'r bliede mit binnen en daj' d'r nog een protte van opstikken kunnen." Klaos frunnikte wat onhaandig an 't pakkien omme en scheurde 't pepier d'r of. "Now," vreug Trien en ze keek ni'jsgierig naor Klaos zien gezicht. Klaos keek verheerd naor et boek wat as hi'j in de hanen had en doe keek hi'j Trien an. In grote letters ston op et omslag de titel te lezen: "Geboortebeperking." Trien had in de verdievedaosie et verkeerde boek mit kregen.

Stopdraod

Sietse van Seijen en zien vrouw Sipkien woonden al hiel wat jaoren in et huus an de vaort. Mit heur beidend woonden ze daor. Kiender hadden ze niet. Niet dat ze die niet hebben wild hadden. Ze weren gewoon niet kommen. Dat was wel wat een zere stee west in et begin mar deur de jaoren henne was 't sleten. Ze konnen best mit mekeer overweg, dat was 't veurnaemste.

D'r was vanzels wel es wat. Sietse was nog al kot veur 't gat. Hi'j kon d'r muuilik tegen as hi'j te fieter neumen wodde. As Sipkien de leide niet vaaste in hanen hul wol hi'j nog wel es deur 't stek springen. Now konnen ze goed akkederen mit de ere meensken in et dörp, dat schilde zoveul. Allienig an Albert, de knecht van de slaachter, had Sietse een meraokelse hekel. En dat kwam omdat Albert et nooit laoten kon om Flinko, de hond van Sietse en Sipkien, stiekem te pesten. Elke weke kwam hi'j hi'j de deure mit vleis. En as hi'j dan bi'j huus langes gong trapte hi'j uut de gloep naor Flinko. Die was dan raozend vanzels. Mar hi'j kon niks beginnen omdat hi'j an 't ketten lag. Eerst hadden Sietse en Sipkien d'r gien euvelmoed in had waoromme as de hond zo te keer gong. Mar doe had Sietse op een keer zien hoe as de slaachtersknecht naor Flinko trapte. "Wat een min ventien," had hi'j raosd, "a'k dat nog een keer zie dan geef ik him een pak op 'e peinse en dan zuwwe es zien as die snotaep ok om liek wil." Sipkien had de boel mar een betien heind. "Kun we de hond niet hiemvaaste maeken?" had ze vraogd. "Dan lat die slaachtersknecht et wel om him zo te treiteren." "Dat kan ja niet meenske," zee Sietse, "daor is 't gien hond veur. Et is een jachthond. Die kuj' niet op et hiem holen."

Dat was zo. Flinko mos an et ketten blieven. Daor hadden ze al es gedonder mit had. Een jaor leden ongeveer was d'r een kerel van de dierebescharming bi'j heur an de deure kommen. Ze hadden d'r bi'j de dierebescharming bericht van kregen, dat er bi'j Van Sijen een hond an 't ketten lag. En dat mocht niet.

Daor mos veraandering in kommen. Eers gongen ze op de bon. Sietse was zo niedig as een spinne west op die vremde kerel. "Jow praoten as een kiepe zonder kop," had hi'j zegd. "Dit is een jachthond aj' dat temeensen zien kunnen. En jow kun toch wel begriepen dat a'k die hond los lopen laote, dat hi'j dan et veld in gaot. Dan moej' es zien hoe hadde as hi'j aachter de hatten an zit. En veur daj' d'r arg in hebben komt hi'j mit een kniene-gien of een haesien in de bek thuus. Jim buromannegies kletsen mar wat over dierebescharming mar jim hebben d'r gien donder verstaand van. Dierebescharming dat wil zeggen daj' zokke jachthonnen vaaste holen moeten en zorgen dat ze niet op 'e sleep gaon. Jim konnen de boeren hier in de buurt beter een perces andoen. Die laoten heur honnen mar sjouwen en ze maeken ik weet wel niet hoeveul wild dood. Dan deden jim goed wark!" Sietse had zien galle spi'jd.

De vremde kerel ston wel een betien beteuterd te kieken dat him zo de waorheid zegd wodde. Mar hi'j kon d'r aenlik niks tegen in brengen. Sietse had geliek. Een betien flemend had hi'j doe veursteld dat Van Seijen dan mar een loopliende maeken mos veur de hond. Dan kon die temeensen een betien henne en weer lopen. Dan zollen ze d'r veerder mar niet over praoten. Hi'j zag ok wel dat Flinko een goed kosthuus had. De hond zag er ommes best uut. Dat wodde ofpraot. De vremde kerel was vol gaon en Flinko had een loopliende kregen. Mar hi'j was lieke lelk op 'e slaachtersknecht bleven.

Op een vri'jdagmorgen doe Sietse en Sipkien krek zatten te koffiedrinken zag Sietse de slaachtersknecht naor de buren gaon. Vlogge kwam hi'j in de bienen en gong naor de keukenkaaste. "Wat moej' toch?" vreug Sipkien. "Dat zuj' wel zien," zee Sietse en hi'j rommelde wat in de kaaste omme. Doe gong hi'j buten-deure. Even laeter kwam hi'j weer in huus, gong weer bi'j de taofel zitten en dronk zien koppien leeg. De slaachtersknecht was onder de bedrieven mit zien fiets et pattien opkommen. De maand mit vleis veur op de pakkiesdreger. Flinko lag bi'j zien hokke. Gremietig, de kop plat op 'e grond. Sietse kwam over-aende uut zien stoel en gong aachter et gedien staon. "Kom hier es," fluusterde hi'j tegen Sipkien. "Ie an disse kaant, dan zuj' es wat beleven." Sipkien kwam ni'jsgierig dichterbi'j en

loerde tussen et gedien deur. Doe de slaachtersknecht vlak bi'j Flinko was keek hi'j even gauw om him henne as gien meenske him zag. En doe trapte hi'j venienig naor de hond. Flinko had et schoem op 'e bek staon van lelkens. Hi'j begon as een wildeman te blaffen, dee een raom an et ketten en.... was los. Albert, de slaachtersknecht, kreeg in de gaten dat et verkeerd gong en begon as een gek te trappen. Mar et was al te laete. De scharpe tanen van Flinko kwammen in Albert zien linkerbien terechte. Hi'j raosde as een maeger varken en gong mit fiets en al over de wereld. Sipkien ston zo wit as een dooie aachter et gedien te kieken. "Hi'j kan him wel ofmaeken," reup ze. "Help die jonge toch Sietse. Ie kun de bak wel indri'jen om die rothond." Sietse nokkerde wat. "Vaalt wat mit je," zee hi'j. "Flinko het vandemorgen wel zat had. Hi'j vret die slaachtersjonge drekt niet op."

Sietse had geliek. Albert wodde niet opvreten. Mar Flinko gong an de hael mit een beste lappe vleis in de bek. Deur de smak van Albert weren hier en daor ponden vleis en spek in 't zaand daele kommen. En al had Flinko dan zat had, dit leut hi'j him niet ontgaon. De slaachtersknecht kwam kreupelende overaende, streek es over zien zere bien, graaide et vleis bi'j mekeer en gong d'r vandeur zo hadde as hi'j kon.

"Hoe kon dat now toch, dat Flinko zo mar in ienend los raekte?" vreug Sipkien doe ze van de schrik bekommen was. "Och," zee Sietse, "ik had krek even bi'j jow ni'jkissien zeten veurdat die verhipte vent hier henne kwam. Flinko zat allienig mar vaaste an een aentien stopdraod." De slaachtersknecht het Flinko nooit weer targd. En hoe et praotien de buurt op raekt is wet gien meenske mar sund die tied wodde Sietse van Seijen, Sietse Stopdraod nuumd.

Leugen

Ze zeden: "Wees een grote jonge.
Doe altied goed je best,
niet goelen, wees een vent.
Praot mit twie woorden zo as 't heurt,
zeg goeiedag mienheer.
Hool vol en alles went!"

Ze zeden him die oolde lessies,
van aorig wezen heur!
Dit mag en dat mag niet.
Zo wodde hi'j die grote jonge.
Hi'j zag hoe 't leven was
en raekte zien illusies kwiet.

Hi'j zag 't gekonkel van de meensken,
heur burgermaansfesoen
en vuulde him bedreugen.
Die lessies weren goed bedoeld,
mar och de wark'likheid
was iene grote leugen.

Zwat-wit

Die meensken bi'j oons in de straote,
die zien de wereld now in kleur.
Et kostte heur wat riek'lik centen,
mar och, ze hadden 't geld er veur.

Iedere aovend veur et kassien,
de film, de kwis, teniel, meziek.
Et ni'js, de "Ster", ze kriegen koffie
mit wat er bi'j, men geft kretiek:

"Hi'j is niet wies en zi'j een belle,
die is te rooms en dat te bloot.
Moej' now es kieken, fuj toch, schaande!
Da's een nikker, da's een jood."

Kestanjerbruun, geel, pimpelpaors,
ze hebben kleur, een mooi bezit.
Et grös is gruun en et bloed is rood,
mar ze zien 't allemaol' zwat-wit!

De arfenis

Hessel Wierda was naor et ziekenhuus brocht. De buurt had er reer van opkeken. D'r had Hessel aenlik nog nooit wat mekeerd veur zoveer zi'j wussen. Now ja, hi'j was wel es wat koggelig west vanzels mar dat het iederiene van tied tot tied. Mar echt ziek, nee dat was hi'j aenlik nog nooit west. En now lag hi'j zo mar in et ziekenhuus. De warkster, die drie morgens in de weke et roege wark zoe'n betien dee had him vunnen. Hi'j had in et gaankien veur de veurdeure legen. Hi'j had gien gevuul meer in zien linkerbien had. En 't heufd was him ok zo reer. Ze had drekt de dokter opbeld en die vun dat hi'j vot-endaolik naor et ziekenhuus mos. Et was grif een beroerte west.

En zo was Hessel de ziekenauto in dreugen. Zien neve Jehannes was mit reden. Hi'j was de ienigste naoste femilie van de oolde baos. Op Jehannes zien vraoge hoe slim as 't mit ome Hessel was kon de dokter niet zo veul zeggen. 't Kon wel weer opknappen mar d'r kon ok wel een slimmere zet aachterweg kommen. Daor koj' gien staot op maeken. 't Was onderhaand een oolde man, dat mossen ze niet vergeten. Achtenzeuventig was hi'j in meert wodden. Ja, dan kwaj' op een leeftied dat er zo mar van de iene op de ere dag wat gebeuren kon. Ze mossen mar rustig ofwaachten. 't Was mar krek hoe as 't beteren wol. In 't ziekenhuus was hi'j in elk geval in goeie hanen. Ze zollen 't beste d'r mar van hopen.

Vremd dat een meenske zo mar wat overkommen kon. Et wol je aenlik niet an dat iene die altied goed gezond west was zo mar in 't ziekenhuus te lane kwam. 't Was altied zoe'n vertrouwd gezicht west om Hessel om huus henne an 't wark te zien. Doende de eerpels te schoffelen of doende mit de snuuischere om de pollen wat te bekubben. Hi'j was haost altied in de weer mit alderhaande kerweigies, die d'r zo om huus te doen weren. En zundags koj' him de karkelaene langes lopen zien. In zien goeie goed, de hoed op en een stok mit een zulveren doppe in de

haand. Op weg naor de preek. Die sleug hi'j gien weke over. Van huus uut was hi'j slim geriffemeerd grootbrocht en hi'j had zien geleuf zien leven lange onderhullen. Hi'j had er steun an had doe zien vrouw in de laeste oorlog wegraekt was. Dat was een beroerde tied west. Hi'j had zien pat wel had.

Nao de oorlog was hi'j uut de boerkeri'je gaon. Hi'j had de plaetse verhuurd an zien neve Jehannes. Zien vrouw en hi'j hadden zels gien kiender had. Jehannes had de gelegenheid om de plaetse te huren mit beide hanen anpakt. Zoe'n kaans kreeg hi'j nooit weer. En om zels een plaetse te kopen daor had hi'j et geld niet veur. Dat zodoende kwam Jehannes mit zien vrouw Marijke in 't grote huus en verhuusde Hessel naor ien van de burgerhusies. Vaeke was hi'j niet meer op de oolde stee west. En Jehannes en Marijke leupen bi'j him de deure ok niet plat.

Ien keer in et vorrels jaor kwam Jehannes in de begintied mit de hure. Op een aovend deur de weke meerstal. Dan dronk hi'j een koppien koffie bi'j zien ome en bleef hi'j een uurtien praoten. Marijke kwam aenlik nooit mit. Zi'j en Hessel laggen mekeer niet zo. Marijke was zunig, bi'j 't graoperige of. En Jehannes was deur de jaoren henne de hieltied meer krek liek as zien vrouw wodden. Die ome Hessel interesseerde Marijke gien lor. 't Ienigste wat as heur interesseerde weren zien centen. 't Was grif dat de arfenis laeter veur heur was. En hi'j zol d'r wel aorig roem in zitten. De plaetse allienig al was wel meer as honderdduzend weerd.

"Now hoe is 't," vreug Marijke doe Jehannes weeromme kwam uut et ziekenhuus. Jehannes vertelde wat as de dokter him zegd had. "As ome weer opknapt kan hi'j niet weeromme naor zien eigen husien, temeensen drekt niet. De dokter vreug as hi'j zo lange bi'j oons in kon." "Bi'j oons?" vreug Marijke. "Daor hoeven we niet iens over te praoten. Dat gaot niet. Ie moe'n niet daenken dat ik die oolde kerel an 't aende helpen wil. Daor bin vandaege de dag verpleegtehuzen veur. Ja zeg now zels, ie hebben ommes gien eigen leven meer." Jehannes zee veerder niks. Zien vrouw had aenlik ok geliek. Waor weren die tehuzen eers veur? "We mossen doukies mar even naor ome zien husien," zee hi'j. "D'r moet wat verschonige naor et ziekenhuus. Ie kun et beter bi'j mekeer zuken as ikke."

Nao et eten gongen ze naor ome Hessel zien husien toe. Marijke zocht wat ondergoed en een peer naachtjassies bi'j mekeer. Now ze d'r toch was gaf ze mitien de bloemen mar wat waeter en ruumde ze de boel wat op. Alles lag d'r nog zo henne. De grote Friese klokke in de gang sleug half drieje. Een mooie klokke was 't. Marijke streek es over et donkerbrune, glimmende hoolt. Hi'j zol bi'j heur krek naost de keukendeure hangen kunnen. Et oolderwetse kammenet kon wel in de mooie kaemer. Mar et mos eerst wel opni'j beitst wodden. Zo was 't gien gezicht. Ze kon heur eigen oolde kassien et beste mar vot doen. Dat was toch niet veul meer.

Doe ze die aovend nog mar krek op bedde laggen gong de tillefoon. Jehannes gong luustren wat as d'r was. 't Ziekenhuus was an de tillefoon. As ze drekt kommen wollen. D'r was haost bi'j. Wierda had weer een anval had. Marijke foeterde, dat zoe'n oolde kerel heur uut de slaop holen mos. In 't ziekenhuus hul een zuster heur staonde. Ze weren krek te laete. Wierda was vuuf menuten leden wegraekt. Ze mossen mar even mitkommen dan konnen ze him zien.

De ere daegs schreef Marijke de tekst veur de rouwkaorten. Jehannes en zi'j maekten de kunde bekend dat heur "innig geliefde" ome Hessel wegraekt was. Woensdags zol de beëerdinge wezen. Om ien ure vanuut de karke. Een week of wat laeter zatten Jehannes en Marijke bi'j de netaoris. Wierda had een testament had vertelde die. De karke arfde de hiele boel. En doe de karke nao verloop van tied de boel verkopen wol kon Jehannes niet genoeg hypotheek kriegen. Iene van de aandere kaant Liwwadden kocht de plaetse. Jehannes en Marijke mossen d'r uut. Mar Jehannes kon wel arbeider bi'j de ni'je boer wodden. Die kon 't allienig niet of.

Mist

Et was een meraokels min appeljaor. Toch hadden de bomen in 't veurjaor flink bluuid. Mar nao die tied was et te dreuge west. De boel was niet tot wasdom kommen. Klein en verwielkerd weren de appelties van de bomen valen. Behalve bi'j Egbert Schreur, die had dan toch een ringenetteboom bi'j zien plaetse staon! Vol zat hi'j, hatstikke vol mooie, dikke ringenetten. Zo zag ie ze nargens. Zels niet in de winkel van de gruunteboer. Vremd dat die appelboom bi'j Egbert Schreur dit jaor zo goed dreug.

Op 'e maendagse kaortaovend in Geertien heur harbarge wodde d'r ok over praot. "'t Is ongeliek verdield," zee Sjouke bi'j 't naor huus gaon tegen Fedde. "Ja," zee Fedde, "mar wat zuj' daor now an doen hen? Tegen de netuur kuj' niet op. Die geft en nemt zo et him uutkomt." "Toch zo'k wel zoe'n maoltien ringenetten hebben willen," vun Sjouke. "Wat donkt jow Fedde, zollen we niet es...?" "Ja Sjouke, daor vraog ie me wat. Zin an die ringenetten he'k ok wel, mar het Egbert niet een lelke hond butendeure in 't hokke liggen?" "Oh, daor hoef ie niet schruten veur te wezen, die hebben ze aovens in huus," wus Sjouke te vertellen. "En 't is ok een hond van niks. Een sloegerd is 't, nee daor hoef ie niet bange veur te wezen. Zollen we dan mar niet es op visite gaon bi'j Egbert," hul Sjouke an. "Now goed dan," zee Fedde. "As ie zeggen dat et vertrouwd is, dan zal dat ok wel zo wezen."

Dat was dan ofpraot. Om een uur of tiene zollen ze de ere aovend op pad. Et mos vanzels goed duuster wezen. Gien iene mocht heur zien. Now was dit niet et eerste "kerwei" dat Sjouke en Fedde mit heur beidend ondernammen. Ze hadden tegere al hiel wat ofstruund en ze kenden mekeer van haever tot gotte. Ze weren altied kammeraoden west en de veldwaachter had heur meer as ien keer aachternao zeten. Mar hi'j had heur nooit bi'j de schobben kregen. Sjouke en Fedde weren him altied te

liep of west. Now weren ze in de loop van de jaoren wel wat bedeerder wodden mar zo now en dan konnen ze et thuus niet meer hadden en mossen ze d'r op uut. Nee, 't weren gienend mit zit in 't gat, die beide. Om percies tien ure de ere aovend kwam Sjouke bi'j Fedde et pattien op. Fedde ston al klaor mit een opgeteerde eerpelpoede onder de aarm. "Zuwwe dan mar," zee hi'j. "Mi'j best," zee Sjouke. En daor gongen ze henne.

't Was ommeraek duuster. Maone en steerns weren half votkreupen aachter de wolkens. Uut de sloden langs et zaandpad kwam een mistige damp opzetten. "We treffen et meraokels," zee Sjouke, "gien iene die oons mit dit weer zicht."

Al praotende kwammen ze bi'j et laand van Egbert Schreur. Egbert zien plaetse ston midden in et laand, een beheurlik aende van de weg of. D'r was een menninge midden deur 't laand henne om bi'j et huus te kommen. "Now niet al te veul meer praoten," waorschouwde Sjouke, en ze leupen et laand op. In de veerte zaggen ze de verlochte raempies van de boerkeri'je. Ze konnen ze mar kwaolik zien. Sjonge, wat kwam die mist opzetten! Wat kwam heur dat goed van passe! Op 't laeste kwammen ze op et hiem, waor as de ringenetteboom ston. "Kom mar aachter mi'j an," fluusterde Sjouke tegen Fedde. "Ik weet die boom wel percies te staon." Fedde sleup aachter Sjouke an. Om de plaetse bleef alles stille. Sjouke had bliekber geliek had, ze hadden bi'j Egbert Schreur et hontien aovens in huus. Zo om huus sloepende kwammen ze an de oostkaante bi'j de appelboom. "En now an de slag," zee Sjouke zo zachies as hi'j mar kon. Mit teerde hi'j de eerpelzak eupen. "Daenk er omme Fedde, niet hadde op praoten heur. Schudden moej' zo veul aj' kunnen. Daor gaot ie dan." En Fedde klom de boom in en begon te schudden. Allemachtig wat zatten d'r een appels an de boom. En knoerten! Om zo in te bieten. Mar daor hadden ze vanzels gien tied veur. Ze mossen anmaeken, ie konnen nooit weten ....

Doe ze de eerpelzak al over de helte vol hadden, miende Fedde dat hi'j wat heurde. "Stille es," zee hi'j, "heur ie niks, Sjouke?" Verempeld, ja now heurde Sjouke et ok. 't Was krek as wodde d'r een buterdeure eupen daon. "Kom mit," siste Sjouke en vot was hi'j. Fedde had wat langer wark. Om uut de boom te kommen in duuster vul niet mit. Waor was Sjouke now toch zo hadde bleven? Hi'j had de zak mit appels in de haost vergeten mit te nemen. Dat was toch zunde. En Fedde nam de zak op 'e rogge. Sjonge wat was die mist toch dichte. Hi'j kon de verlochte raemen van et huus niet iens meer zien. En hi'j mos d'r kot bi'j wezen. Zoe'n mist had hi'j nog nooit mitmaekt. Veurzichtig leup hi'j veerder. Hi'j dust ok niet naor Sjouke te roepen, waor as die was. Et kon ommes best wezen dat Egbert buten-

deure was. Nee, hi'j mos stiekem deur lopen. Daor weren de hekkepaolen van et laand! Fedde schoffelde deur mit de eerpelpoede over de schoolders. Zat hi'j now nog wel op 'e reed? Nee, hi'j ston veur een sloot! Verdikke, now was hi'j et pad ok nog biester deur die verhipte mist. Dit was me wat. Veurzichtig leup hi'j weeromme. Wat een zenuwachtig gedoe ok. Misschien zat Sjouke al lange en bried thuus. Stille es, wat was dat? Och zeker een takkien, dat onder zien klompen kepot knapte. Hi'j maekte him zels nog bange in duuster. Fedde leup wieder, stroffelde deur een slegge henne en doe in ienend... bààts...! Daor leup hi'j tegen iene op! Egbert vanzels, die gloeperd was him netuurlik aachternao kommen. Mit scheut Fedde zien voest uut. De tegenstaander gong kreunende en stunende tegen de vlakte. Appels roegelden over et laand. "Auw...!" Fedde schrok van de stemme. Dat was Egbert zien stemme niet! Dat was Sjouke! Hi'j had Sjouke een opdonder geven. "Sjouke toch, bin ie et?" vreug hi'j bezorgd. "Bi'j' ok verdweeld?" "Ja," krimmeneerde Sjouke, die wat muuilik, schuddekoppend overaende kwam.

Nao wat gezuuk hebben ze et hekke op 't laeste toch vunnen. Mar ze kwammen zonder appels thuus. Die vun Egbert Schreur de ere morgen op et laand mit de eerpelpoede. En de meensken vreugen heur of mit wie Sjouke wel in de slag west hadde, want die had me dan toch een blauw oge!

Weeromme

Dag kaemertien van drie bi'j drie,
tien jaor, vuufhonderdtwintig weken.
Nog iene naacht, dan ma'k d'r uut,
't gong vlogge aachterof bekeken.

Ik kiek nog ien keer om me henne,
dag stoel, dag bedde, dag vier muren.
Wat leek tien jaor een ieuwigheid,
et leek een leven laank te duren.

Nog iene naacht, dan ma'k weeromme,
dan bin ik eind'lik weer vri'j man.
Dan ma'k weer leven, meenske wezen,
mar 'k wete niet meer a'k dat kan.

Ik weet iens niet a'k bliede bin,
et is me aenlik om et even.
Dóe was ik bange veur de dood,
nów bin ik bange veur et leven.

Wanneer...

Athene goelde in die haastnaacht,
d'r wodde wried een droom vermoord
deur tanks, geweervuur en soldaoten
en vri'jheid bleek alliend een woord.

Alliend een woord van zeuven letters,
een weens; de stiender kleurden rood.
't Verzet dat wodde daele slegen,
mar toch, die weens, die kan niet dood.

Die blift, in hoop op bet're tieden,
dan krigt et leven ni'je zin.
Atheense haast en "Praagse lente",
ze weren beidend een begin.

Begin van recht, een kaans op leven
veur allemaole mit mekeer.
De phoenix zal versleugen wodden,
alliend de vraoge is: wanneer?

(naor anleiding van et studenten- en
arbeidersverzet in Athene - nov. 1973)

Waaromme

Andries van Diek was allienig sund zien vrouw vier jaor leden wegraekt was. Et was stille wodden in et huus aachter de botterfebriek. Hi'j redde him zels, zo goed en zo kwaod as dat gong. De meerste tied was hi'j thuus. Allienig veur bosschoppen gong hi'j et huus uut. An vot gaon had hi'j gien nocht meer. Doe zien vrouw d'r nog was gongen ze riegelmaotig uut aovendpraoten bi'j de winterdag. Mar sund Hiltien ziek wodden was, was et aovendpraoten verleden tied. De banen mit de oolde kunde weren wat versloerd. D'r was ok niks an om allienig vot te gaon. Zo now en dan kwam hi'j wel es een bekende tegen. Dan maekten ze een praotien en hi'j beloofde dat hi'j gauw es langes kommen zol mar dat bleef er dan meerstal weer bi'j. Thuus gong et leven deur in een sleur. Een ondeurbreuken riegelmaot van alderhaande min of meer belangrieke bezigheden.

Vier jaor! Ie zollen niet zeggen dat et al weer vier jaor leden was. Pattietoeren was et krek as et gister gebeurd was. En soms leek et meer as honderd jaor leden. Et was sleten deur de jaoren henne. De eerste tied was et slimste west. As hi'j aovens in huus zat bi'j de tillevísie, dan docht hi'j wel es: ik drome, d'r is niks van waor. Et is mar verbielding. Mar as hi'j dan naost him keek, was Hiltien heur stoel leeg en dan greep de leegte van et huus him an. De waorheid was onverbiddelik en had. Dan zette hi'j de tillevisie uut, dronk zien koppien leeg en gong op bedde. Zoe'n kiekkaaste kon nog zo mooi wezen, aj' d'r allienig bi'j zatten was d'r niks an. Et was slim aorig van zien zuster, dat ze zo now en dan es bi'j him kwam om de boel goed schone te maeken. Ze mos er veur uut Oosterwoolde kommen mar ze dee et mit nocht. Zo was Geertien. As ze een eer helpen kon, dan leut ze et niet.

De mooiste daegen weren die, as er een lochtpostbrief kwam mit ni'js van zien dochter uut Australië. Misschien dat ze et ere jaor overkwammen had Annie de laeste keer schreven. Dan

bliede dat er es iene kwam. Zo veul anloop had ze niet. Ze woonde een aentien buten et dörp. Et was er wat ienzem veur een vrommes allienig vun Andries. "Ie moe'n gauw es weer kommen," zee Jehanne doe Andries weer op huus an wol. "We kun zo gezellig praoten." Dat vun Andries ok. "Mar ie kun ok wel es bi'j mi'j kommen," zee hi'j. "Kan ien van de kiender jow niet es brengen en haelen mit de auto?"

Dat wodde ofpraot en zo was 't aenlik wieder gaon. Van et iene was et aandere kommen. Hi'j was d'r zuver een eer meenske van wodden. De winter ston veur de deure. De haast was koold en nat west. Jehanne zag tegen de winter an. "Ik zit hier zo allienig," zee ze. "De winter geft zoe'n ongemakken as et glad is en as er een pak sni'j ligt." "Kom een posien bi'j mi'j inwonen," had Andries zegd. Et was him aenlik ontvalen. "Mien ie dat?" vreug Jehanne. "Ja waoromme aenlik niet. We kennen mekeer now toch al een schoffien en we kun best akkederen," vun Andries. Jehanne mos nog even an et idee wennen. "Ik heb er aenlik ok wel nocht an," bekende ze. "Mar wat zullen de meensken d'r van daenken en wat zullen de kiender zeggen a'k zo mar bi'j een maanspersoon intrekke." "Praot er mar es mit ze over," zee Andries. "Daenk er mar es rustig over nao. Ie hoeven ommes drekt niet te besluten." Een dag of wat laeter begon et best te vriezen. Doe Andries morgens van bedde kwam zatten de bloemen dikke op de glaezen. Et was zo koold as roet.

Et was middags om een uur of half vufe doe d'r een auto veur et huus stille hul. D'r kwam een kerel uut, die et pattien naor de veurdeure op leup. Et leek Hielke wel, de zeune van Jehanne. Andries dee de deure eupen. Et wàs Hielke. "Sja Van Diek," zee Hielke, "ik hebbe gien mooie bosschop. Moeke is vandemorgen stroffeld op de gladde stoepe. We hebben heur naor 't ziekenhuus brocht. Et liekt niet botte best zee de dokter. Ze het een heupe breuken en ze het een hassenschudding. Mar hoe slim as et percies an kommen is kun ze nog niet zeggen. D'r moe'n eerst een peer daegen over henne gaon. Mar ik daenke niet dat ze van 't winter weer in heur husien komt. Wat as er gebeuren moet? Ik bin d'r mit an. Wi'j as kiender kun moeke ok niet in huus hebben. We bin allemaole krap behuusd. Dat weet ie ok wel." Andries had him an et deurkezien vaaste holen moeten.

En toch...

Et mos vanzels een keer gebeuren,
veur 't leven kuj' niet op de vlocht.
We kun mekere niet ontlopen,
mar toch kwam 't vlogger dan a'k docht.

Een oogopslag, ie nikten even,
ie hadden mi'j dus ok herkend.
Ik zag jow mond, jow haor, jow ogen,
ik zag naost jow die vremde vent.

Ik vuul gien bitterheid, gien wrevel,
die tied ligt lange aachter mi'j.
't Gelok, 't geraos en et geruzie
is lange leden en veurbi'j.

De tied gaot vlogg', een meens verget,
alle oolde wonden hielen.
Ik bin vri'j man en hoef mien leven
now niet meer mit jow te dielen.

Wat west het, dat is west en over,
weeromme kommen dot et niet.
'k Perbeer d'r niet meer an te daenken,
et is voltooid verleden tied.

En toch... gong d'r wat deur me henne,
Die zelde blik, die zelde lach.
Ie weren nog percies de zelde
doe ik jow gister lopen zag.

De pruke

D'r bin meensken die overal deur henne praoten. Zoe'n iene was Joukien now ok. Joukien had overal wat op an te marken. 't Was veur Roelf, heur man, dan ok niet altied even makkelik. As hi'j aovens es rustig naor de tillevisie kieken wol dan kon Joukien heur nooit stille holen. Ze had een meraokelse hekel an meiden mit blondeerd haor en die ziej' nog al es op 'e tillevisie. Anstellerige nusten vun ze dat. "Wat vien ie d'r now van Roelf? Zeg ok es wat. A'k niet beter wus dan zo'k daenken daj' 't nog mooi vienen ok." Roelf zee d'r mar niet te veul van. "Och de ni'jmoodse tied," bromde hi'j wat. Roelf was een rustig mannegien, lange niet zo drok as Joukien. Hi'j was krek vuvenzestig wodden en nam 't er now mar zoe'n betien van. Et mocht him wel beuren ok. Ze weren altied zunig west en hadden de polle knap verkocht. Dat zodoende hadden ze een aorige stuver op 'e baank.

Veur ien ding zette Roelf him nog al aorig in. Hi'j zat in de karkeraod. Vandemiddag had de karkeraod vergadering. Ze mossen over 't kommende kastfeest praoten. 't Was altied mar weer een hiele drokte. D'r mossen pakkies kocht wodden veur de kiender die henne te vraogeleren gongen. D'r mos een mooie boom uutzocht wodden en die mos optuugd wodden. Al mit al een hiele drokte. "Gao mar mit de billewaegen," zee Joukien, "dan kuj' de waarmte wat holen. Et is vandaege gloepende koold. Ik moet zels ok nog even 't dörp in. 'k Hebbe vandemorgen hielemaole vergeten speklappen mit te nemen van de slaachter en de kiender kommen morgen ommes. Ik kan 't beste drekt mar even henne gaon. Doe ie de deure mar op slot Roelf en leg de sleutel mar onder de stien bi'j de aachterdeure. Dan kan'k d'r zo weer in kommen."

En zo gong Roelf een kertiertien nao Joukien de deure uut. Hi'j dee de sleutel onder de stien en gong op weg naor de karke. 't Was nog al een aentien lopen. Hi'j was grif wel een stief kertier

kwam et joongien ok mit. Die was naor him nuumd. Volgend jaor zol hi'j al zes jaor wodden. Ze wollen zeuven weken kommen. Et zollen grif de mooiste zeuven weken van zien leven wodden. Woonden ze mar niet zo veer vot. Wat zollen ze dan een protte an mekeer hebben kunnen. Mar an weeromme kommen dochten Annie en die niet. Ze hadden et best in dat vere laand. Zien schoonzeune was ingenieur. Zo goed as ze et daor hadden zollen ze et hier nooit kriegen kunnen. Hi'j kon d'r aenlik ok niks van zeggen. Et was heur leven, daor had hi'j niks mit te maeken. Hi'j mos him zels zien te redden al vul dat niet altied mit.

En toch was er vremd genoeg zo mar in ienend veraandering in zien leven kommen. Zien zuster was begin juli jaorig west en daor was hi'j henne west. "Ie moe'n mar es kommen," had Geertien zegd. "Eers koj' d'r nooit uut." En zo was hi'j mit de bus naor Oosterwoolde reisd. En bi'j Geertien was hi'j dat vrommes uut de Fochtel tegen kommen. Ze was een buurvrouw van Geertien west doe die nog in de Fochtel woonde. Ze kwammen zo now en dan nog bi'j mekeer. Jehanne hiette ze. Ze was vierenzestig en al een jaor of achte wedevrouw. Een aorig vrommes die Jehanne. Die twie daegen bi'j Geertien weren omme west veurdat hi'j d'r arg in had. Geertien had geliek, hi'j mos d'r es wat vaeker uut. Doe hi'j weer naor huus gong zee Jehanne: "Aj' es in de buurt kommen Van Diek, dan koj' mar es an om een koppien koffie. Vraog mar naor Jehanne van Garriet Mulder. Dan wet iederiene in de Fochtel wel wie aj' bedoelen."

Doe hi'j weer thuus was leut die Jehanne him niet los. Argens had ze wat weg van Hiltien. De stemme misschien? Nee, de stemme niet. Hi'j wus et niet. Mar toch was er wat an heur, wat as him an Hiltien daenken dee. Op een mooie augustusmiddag stapte Andries van Diek op de fiets. De Fochtel was nog al een aentien rieden mar et was mooi weer en hi'j had de tied an him zels. Een betien beweging was trouwens wel goed veur een meenske. Et wodde een alderaorigste middag. Jehanne had de thee krek klaor had. "Da's now aorig van jow," zee ze, "ik had al es bi'j mezels docht as die Andries van Diek ok nog es an kommen zol." "Now hier bin 'k dan," zee Andries. Jehanne praotte honderd uut zonder drekt een rattelschute te wezen. Ze was

hi'j dat! God nog an toe, wat mos ze now toch doen? Kon ze d'r niks tegen doen dat dat vremde wief heur Roelf oftroggelde?

Joukien was in ienend besleuten. Tegenover de slaachter was de kapperszaeke van Freerk. Kot van beraod stak ze de straote over en gong de zaeke in. D'r weren gelokkig gien klaanten. Freerk de kapper kwam d'r ansloffen en zee: "Goeie Joukien, wat zal 't wezen?" "Een witte pruke," zee Joukien. Freerk zien mond gong eupen van verbaozing en hi'j keek Joukien verbiesterd an. "Een witte pruke," zee Joukien nog mar es, "'t is veur een kostumeerd bal begriep ie." Now was Freerk d'r hielemaole mit an. Roelf en Joukien naor een kostumeerd bal? In wat veur een tied leven we toch, docht hi'j. Mar ja, de klaant is keuning en Joukien zocht een witte pruke uut. Iene mit mooi golvend haor. Freerk had ok kralen te koop en Joukien kocht behalve de pruke ok een dubbeld string witte kralen en zo gong ze op huus an. Freerk ston heur schuddekoppend nao te kieken.

Thuus gong Joukien heur klaor maeken veur de stried. Ze zol vechten tot et laeste. Ze haelde een jurk uut de kaaste, iene zonder mouwen en mit een lege hals. 't Was al een oolde mar hi'j zag d'r nog knap uut. Ze had 'm haost nooit meer an. Op heur leeftied nog mit zoe'n jurk. 't Kón haost niet, vun ze. Mar now kon 't wel! Ze struupte de jurk an en dee heur zundagse schoenen en kousen an. De ni'je kralen kwammen omme en doe zette ze de pruke op. Dat kerels dat mooi vienen docht ze doe ze in de spiegel keek. Krek op 'e tied heurde ze Roelf buten op et grindpattien. 't Was zo veer! Ze was d'r klaor veur. Ze legde een blote aarm op 'e schostienmaantel en dee de ere in de zied. De deure gong eupen en Roelf kwam de kaemer in. "Dag Joukien," veerder kwam hi'j niet. Wat veur vremd wief ston daor bi'j de kachel? Goeie genade, 't was Joukien! Ze keek him strak an en zee: "Ie meugen kiezen Roelf, zi'j of ikke." "Joukien mien maegd," staemerde Roelf, "bi'j' wel in odder? Za'k de dokter haelen? Ie zien d'r uut as een voegelverschrikker."

Dat was te veul veur Joukien. De galle leup heur over. "Een voegelverschrikker?" raosde ze. "Wat bin ie een min mannegien! Wat bin ie een rotkerel! Hoe durf ie jow vrouw te bedonderen nao vuvendattig jaor!" "Ikke jow bedonderen?" vreug Roelf verheerd. Hi'j wodde d'r hielendal dri'jerig van. "Ja wisse," gierde

Et was krek as d'r iene mit een sleie op zien heufd sleug.

Doe Hielke weer vot was zat hi'j een hiel schoft bi'j de taofel. De gedaachten maelden him deur et heufd. Wat mos er now gebeuren? As et zo slim was as Hielke zegd had, waor mos Jehanne dan henne? Zo lange in een verpleegtehuus? Of zol ze daor te goed veur wezen? Mos hi'j heur verzorgen krek as hi'j Hiltien verzorgd had. Konnen ze dat van him vraogen? As d'r niks gebeurd was, was ze misschien bi'j him introkken. Ze weren goeie vrunden wodden mar ... Hi'j was d'r mit an. Hi'j kon et beste Geertien es vraogen wat as hi'j doen mos. Geertien wus altied raod.

Waoromme mos heur dit now overkommen? Waoromme gebeurde zoks toch? Waoromme? Mar naor waoromme wodde niet vraogd. Et gebeurde gewoon en daormit uut. Zo now en dan wodden d'r klappen uutdield en wie et dan mar trof. Hi'j dri'jde de gaskachel een betien hoger. Et wodde koold in huus. Et zol vannaacht wel weer knap vriezen. Hi'j mos him mar een broggien mit keze klaor maeken. Hi'j kon veerder toch niks doen. Et was al weer gebeurd. De tied zol wel leren wat as him te doen ston.

Sni'jvlokkies

Sni'jvlokkies, sni'jvlokkies, dwarrel mar daele,
zachies en kalm uut de winterse locht.
Kom naor beneden op wit-wollen sokkies,
wi'j waachten op jim, mit wille en nocht.
Wees mar niet bange en laot jim mar valen,
lanen en pollen vereren van kleur.
Geef er de wereld een doonzige deken,
alles op eerde veraandert er deur.

Sni'jvlokkies, sni'jvlokkies, dwarrel mar daele,
kienderties kieken van aachter de ruten.
Mit glundige snuties staon z' op jim te waachten
as jim d'r binnen dan gaon ze naor buten.
Mit mussen en haansken, sjalen en sleden,
gien iene die raekt van et speulen vermujd.
Ze maeken een poppe van duzenden vlokkies,
die sni'jman blift er tot dat et weer dujt.

Sni'jvlokkies, sni'jvlokkies, dwarrel mar daele,
laot jim mar stillegies, staorig zweven.
Kom now mar stiekempies an naor beneden,
Maek op eerde een sprokien tot leven.
Laot jim kristallegies blinken en fonklen,
versiere de sloden, de vaorten mit ies.
Sni'jvlokkies, sni'jvlokkies, doe wat wi'j vraogen,
maek van de wereld een wit paradies.

Kastfeest

Kastfeest is nog even waachten
en dan is et jaor veurbi'j.
Kastfeest dat is vri'j van schoele
en misschien wel ies en sni'j.
Kastfeest is een grote kastboom,
een peer lochies in de naacht.
't Bin de huders bi'j de schaopen,
veilig holen die de waacht.

Kastfeest dat is hulst mit beigies
en misschien een goed rappot.
Kastfeest is de braoden gaanze,
feest'lik eten op jow bod.
Kastfeest is een waarme karke,
meensken zingen overal:
Haost twie duzend jaoren leden
kwam een kientien in de stal.

Kastfeest is een oolde kastman
die kedogies bi'j him het.
Kastfeest is et feest van vrede . . .
prakkezaosies, een gebed.
Kastfeest dat bin duzend klokken,
bim-bam-beierend in 'e wiend.
Kastfeest in de hiele wereld
is Maria mit heur kiend.

Berend de Zoeper

(kastverhaeltien)

't Was de aovend van eerste kastdag. De karkeklokke had krek luded veur et kastfeest. Alle boograemen van de grote karke weren verlocht en de eerste meensken, die naor 't kastfeest gongen, leupen et gladde, besni'jde pattien op.

Et was een prachtige aovend. De volle maone scheen op de sni'j en et leek krek as een ri'je haand duzenden steerns langs de locht uutstri'jd had. De sni'j knarpte onder de schoenen van de grote meensken en van de kiender, die ongeduldig veuruut leupen. Ze weren beni'jd wat as ze douk veur pakkien kriegen zollen onder de kastboom mit zien branende keersies, zien slingers van zulver, zien klokkies en ingelenhaor.

Mar niet iederiene die butendeure was, die kastaovend, gong naor de karke. Berend Diekstra dee de deure van zien husien dichte. Hi'j was een grote, roege kerel mit hanen as koleschoppen. Berend de Zoeper wodde hi'j in et dörp nuumd, wat al angeft dat de flesse zien daegelikse kammeraod was. De meensken schouwden him en as hi'j dronkend lang de weg leup wezen ze him nao, haelden de schoolders op of keken him nao van aachter de gedienen. En toch mos et vroeger een oppassende kerel west hebben wussen oolderen te vertellen. Mar hi'j was d'r op de ien of d' aandere meniere onder deur gaon en now leefde hi'j zien eigen leven zonder veul gedoente mit de ere meensken. Iederiene wus wel dat Berend streupte mar de veldwaachter was him nog nooit over 't mad kommen. Daor was Berend te liep veur. Nee, ze kregen him niet zo gauw te pakken. Berend leut de krokke van de deure los en leup et veld in, diepe votdeuken in de kraege van zien jekker. Overdag had hi'j knienen en hatten spoord in de sni'j en hier en daor een peer strikken zet. En wanneer koj' beter de strikken bi'j langes as op kastaovend as iederiene naor 't kastfeest toogde om naor de doomnie te luustren. En de meensken mit heur uutstreken gezichten mar zingen van "Ere zij God" en al zoks meer en mekaander

deur de weke mar bedonderen! Berend spi'jde op dat hiele geleuf. Hi'j kon him haost niet indaenken, dat hi'j vroeger an die poppekaaste mit daon had. Mar laot ze mar mooi, et kwam him goed van passe dat ze in de karke zatten. Now kon hi'j zien gang gaon.

En zo leup hi'j veerder deur et laentien naost de karke. As hi'j staon bleef en goed luusterde kon hi'j verempeld de meziek heuren. Ze mossen es weten, die fienen, dat hi'j zien strikken bi'j langes gong. Wat een bak! Hi'j glimkte bi'j de gedaachte. Zien doel was et bossien an 't aende van et laentien. Vleden weke had hi'j daor een knaop van een knien weghaeld. Verduld wat was dat pattien glad. Hi'j mos uutkieken of hi'j vul nog op de bek. Even miende hi'j dat hi'j wat heurde. Stiekem leup hi'j veerder, naor alle kaanten kiekend as d'r ok wat was. Zo zag Berend niet dat er een kienderslegien veur him op et pad ston. Vergeten deur ien van de kiender, die d'r overdag speuld hadden. Berend vul over de slee en krimpend van de piene kwam hi'j in de vasse sni'j te lane. Hi'j perbeerde in de bienen te kommen mar et lokte niet. Een vliemende piene scheut deur zien rechterbien. Hi'j had grif zien pote breuken! Hi'j had et knappen heurd. Knap! had hi'j heurd, as wodde d'r een lusefeshooltien breuken! Verduld now lag hi'j hier mit een kepotte pote en gien iene die him helpen kon. Hier kwam gien iene langes om disse tied. Hi'j mos stille liggen blieven om et niet uut te janken van de piene. Hoe mos et now? Hi'j kon hier toch niet liggen blieven tot de ere morgen. Dan vunnen ze him hier zo dood as een piere, daor koj' mar op rekenen. Gien iene die et hier buten op 'e grond een naacht uuthul mit een graod of tiene vost. Verduld, hi'j lag hier douk dood te gaon. Dood te gaon! Hi'j Berend de Zoeper! Morgenvroeg as d'r hier bi'j toeval iene langes kwam zollen ze him vienen en zol et as een lopend vuurtien deur et dörp gaon. "Hebben jim et al heurd? Ze hebben Berend de Zoeper vandemorgen vunnen in et laentien naost de karke. Hatstikke dood vreuren! D'r wodt zegd dat hi'j een kepotte pote had. Now aj' et mi'j vraogen dan verdient hi'j niet beter. Zo krigt iederiene wat as him toekomt waor of niet."

En de meensken zollen veerder praoten over de koe van Lamert Bos, die twie kalver brocht had. En over Margien van Bat-

tus, die al weer wat onder de schölk had. En over him, Berend de Zoeper, wodde al iens niet meer praot. D'r zol iens niet een stokkien van in de kraante staon. Zo van: "Nog geheel onverwachts werd uit ons midden weggenomen..." Nee, en d'r zol haost gien iene op de begraffenis wezen. Allienig doomnie en de dregers. En de koster vanzels om de karkekachel an te maeken. Doomnie zol even een praotien holen veur een lege karke, et orgel zol speulen en dan was 't gebeurd mit Berend de Zoeper. Laeter... zol d'r misschien nog es over him verteld wodden op 'e kaortaovend in de harbarge. Starke verhaelen over him en wat hi'j allemaole uutspoekt had. En de manluden zollen schuddekoppen bi'j 't heuren over zien rere aende en zeggen dat er vroeger mar nuver volk in 't dörp woonde. Grote God, mar dat mocht toch niet! Dat mocht him toch niet overkommen hier allienig dood te gaon! Zien voest kneep hi'j tegere van de piene. As hi'j now es hiel hadde raosde. As hi'j now es zo hadde raosde as hi'j mar kon. Zol gien iene him dan heuren? Nee, vanzels niet. Iederiene zat in de karke. Mar as hi'j et now toch es perbeerde. Misschien... heurde God et wel! Mar zol God him, Berend de Zoeper, helpen willen? Grif niet! Hi'j was ommes ok nooit aorig tegen God west. Hi'j vluukte en hi'j streupte! Et kon God grif niks schelen as hi'j hier lag te kreperen. Mar Berend reup toch, zo hadde as hi'j kon. "Hèèllp!" Oe dat verekte bien. Hi'j raosde nog es, hadder! Mar och wat hulp et ok. Gien iene zol him ommes heuren.

Mar d'r was wel iene die Berend heurde. De veldwaachter zat niet in de karke mar haelde een frisse neuze butendeure. In ienend bleef hi'j staon. Now miende hi'j toch dat hi'j wat heurde! Ja daor was et weer. Daor raosde iene om hulpe. De veldwaachter gong op et geluud of. Een posien laeter vun hi'j Berend. "Kerel Berend hoe he'k et now mit jow?" Berend vertelde bi'j hotten en stotten waoromme as hi'j d'r lag. "Ik haele hulpe," zee de veldwaachter. "Hier," en hi'j dee zien jasse uut en legde die over Berend henne. "Hael ie hulpe veur mi'j?" vreug Berend verheerd. Mar de veldwaachter was al vot.

Een schoffien laeter wodde Berend ophaeld deur de veldwaachter mit drie gewoepste kerels. "Naor de karke mit him," zee de veldwaachter. "Daor is 't lekker waarm. De ziekenauto

en de dokter kommen drekt." Et kastfeest was over, de meensken weren naor huus mar d'r braanden nog keersies in de kastboom doe ze Berend in 't gangpad henne legden. Doomnie hulp mit om et him zo makkelik meugelik te maeken. Berend keek om him henne. De ballen in de kastboom glaansden en blonken deur et locht van de keersies en in de veensterbaanken laggen toekies hulst mit rooie linten d'r an.

De dokter kwam en gaf him een spuitien tegen de piene. Doe kwam de ziekenauto. Wat weren ze allemaole aorig veur him. Doomnie gaf him een haand. "Starkte," zee hi'j, "jow redden et wel Berend. Ze lappen jow wel weer op in et ziekenhuus. En aj' es weer in de karke kommen dan zonder kepot bien heur." Berend nikte. Hi'j greep doomnie vaaster bi'j de haand en zee: "Ik komme beslist es, doomnie."

Doe dreugen ze him de ziekenauto in. Een traone leup zo mar in ienend over zien gezicht en een valende steern trok een briede lochtstreep bi'j de locht langes.

Wilde gaanzen

In een v-vorm vliegen staotig
wilde gaanzen deur de locht.
Kommend uut et hoge noorden,
veur de koolde op de vlocht.

Hasems heuren ze een stemme:
"Grauwe voegels maek jim klaor.
Gao de locht in, vlieg naor 't zuden,"
en ze doen et ieder jaor.

Winters bin ze hier te gaaste,
uut van huus op sobbig laand.
En misschien is 't wel wat vremd,
mar d'r gruuit een zek're baand.

De winter gaot, de meitied komt,
de stemme dot zien wark opni'j.
Ze slaon heur briede vleugels uut
en soezen hoge over mi'j.

Wat spietig zie'k ze dan weer gaon,
't Ofscheid vaalt mi'j muuilik, zwaor.
'k Stik de haand op en ik zwaaie,
't beste heur, tot toekem jaor.

Woordenliest

van woorden en gezegden die niet zo vaeke meer bruukt wodden

versloeren laoten	omme kommen laoten
fiespelen	te vaeke schone maeken
bi'j iene over de heerd kommen	bi'j iene kommen
iene over 't mad kommen	iene betrappen
een vorrels jaor	een kwat jaor
verheerd	verbaosd
bokselen	sjouwen
seins	soms
pattie	sommige
betiemen laoten	begaon laoten
bedi'jen	veuruut kommen
uut bestuur	een betien ziek
koggelig	hoesterig
smoege	een kleine epidemie
je bekomst hebben	d'r genoeg van hebben
stelsens	oolderwetse vasen
een huus mit een zulveren daoke	een huus waor hypotheek op rust
stappen as een keuterse haene	trots stappen
bescheid	antwoord
et lief op 'e liest hebben	je vol eten hebben
zo kwaanskwies weg	zo ongemurken weg
sletel	voege, wat aarmoedig
ogendiender	iene die mooi praot om in de geunst te kommen
d'r wodde over tunteld	d'r wodde over praot
botter an 't gat strieken en dreug brood eten	je meer veurdoen as daj' binnen
daelders	hiel mooi
wasaeker	wasketel
motterig	slaanterig
kevort	enveloppe

vikkien	busien waor as 't gelozien in heurt
koehilde	zoolder boven de koestal
mieteren	valen
staemerde	stotterde
stiems	koppig
risselvaosies	anstalten
stri'jige	hier: extra's, eers: strooisel
et had wat haelen om 'e klinke	et gong niet zo mar
krebentig	stram
verstruperspakkien	verklederspakkien
broek zetten	je slim inspannen
klaeterjaegers	populieren
schuken	rossen
twie lochten	schiemerdonker
verstrupen	aandere kleren an doen
verlet	oponthoold
biesterbaorlik	geweldig, butengewoon
et gas opfieteren	meer gas geven
verdievedaosie	haost, drokte
kot veur 't gat	gauw driftig
uut de gloep	stiekem
d'r gien euvelmoed in hebben	d'r gien arg in hebben
om liek willen	in goedens willen, toegeven willen
heind	opvongen
flemend	mooipraotend
beteren	oflopen
bekubben	inkotten
kammenet	oolderwetse kaaste
schruten	bange, verlegen
bi'j de schobben	bi'j de huud
gien zit in 't gat hebben	onrustig wezen
schoffelen	muuilik lopen
slegge	delle in een leeg stok laand
pattietoeren	soms
rattelschute	een drokke praoter
vraogeleren	cathegesaosie

de galle leup heur over ri'je	ze wodde duvels gulle
ze schouwden him	ze weren bange veur him
wat onder de schölk hebben gewoepste	een poppien verwaachten groffe

Inhoold

Veurspel 7
Matten 8
Carnaval 12
Meensken 15
Jantien 16
Ofscheid 17
Pieke mit een mooie klokkerd 20
Boelgoed 23
Leven 26
Ik bin d'r nog 27
De laeste halte 28
Fraans eten 29
Concureensie 32
Stiekelvarkentien 37
Jonge honnen 38
Et ofspraokien 41
Dag kraanteman 44
Lieve Heer 48
Veur iene God 49
Gimmestiek 50
Hujbruui 53
Schepping 57
Aarme doeve 59
Gethsémané 60
Autorieden 61
Klaos zien verjaorskedogien 64
Stopdraod 67
Leugen 70
Zwat-wit 71
De arfenis 72
Mist 75
Weeromme 79

Wanneer 80
En toch 81
Waoromme 82
De pruke 86
Sni'jvlokkies 90
Kastfeest 91
Berend de Zoeper 92
Wilde gaanzen 96
Woordenliest 97